

Part 2478 87

JOSUE SZENT MAGA-EL-
TÖKELLESE, RMK 14287.

Avagy,

HAZ NEPBELI ISTENI

TISZTELETNEK ES KÖNYÖR-
GESNEK GYAKOR-
LÁSA;

Mellyet, élő nyelvel egy idvességes Tanításban a'
Debreczeni Sz. Gyülekezet előtt summáfon meg tej-
tegetett, mostan pedig a' Háznépbeli porban heverő
kegyességnek fel állatásáért (nem a' Tudósok kedvé-
ért, kik e' nélkül nem tükölködnek, hanem a' Chri-
stus gyenge Juhaiért) egy buzgó Halgatojánac kíván-
ságára s' ugyan annac kölcségével bőveb-
betken világ seme eleiben ter-
jesztett,

KÖLESERI SAMUEL D. E. L. P.

*Solt. 101. v. 2. Járak az én szívemnek töké-
letességében az én házámban.*

DEBRECZENBEN,

Nyomtatta ROSNYAI JÁNOS 1682-ben.

A J A N L Ó

A Soc Nyomoruságoc Terhe alatt
Palma Fa modgyára ég felé neveke-
dő DEBRECZENI SZ. GYÜLEKE-
ZETNEK; Nevezet szerint.

A' Nemes és Tiszteletes Tanácsnac,
Személy szerint pedig:

1. Nemzetes BALLYK ANDRAS U-
ramnac, D. Várofsánac Ertelmes, Nagy
Tanácsu, Jo Gondviselő Mostani Fő Birá-
jánac.

2. N. PATAKI PAL, U. Tavalyi
esztendőben D. Várofsánac Fő Biroságot
viselt Fő Tagjánac.

3. N. KOMAROMI ISTVAN,
Mostani másodoc Biro Uramnac.

4. N. GYARFAS JANOS U.

5. N. DOBOZI BENEDEK U.

6. N. KAPOLNASI JANOS U.

7. N. BARTA BOLDISAR U.

8. N. FENYES ISTVAN U. D. V.
hűséges Notáriusánac.

9. N. NAGY PETER U.

10. N. JONA ISTVAN U.

11. N. CSATARI BALINT U.

12. N.

L E V E L.

12. N. PESTI MATHE U.

13. N. SZIGYARTO MIKLOS U.

13. N. TOLNAI JANOS U.

N. APATI MIKLOS U.

14. N. TAKACS ANDRAS U.

15. N. POSALAKI ISTVAN U.

16. N. TAKACS ISTVAN U.

17. N. BARANYAI MIHALY U.

18. N. POSALAKI JANOSN U.

19. N. BATHORI ISTVAN Egy-
házi Urámnac.

Ísmét:

A' Becsületes Debreczeni Kereskedő

Rendnek:

Személy szerént:

N. ÖTVÖS MIKLOS U.

N. SZABO KELEMEN U.

N. BERNAT JANOS U.

N. BARANYAI GYÖRGY U.

N. DOBOZI ISTVAN U.

N. KIS DANIEL U.

N. VIGKEDVŐ MIHALY U.

N. MEZŐ MIHALY U.

N. VARADISZEGEDI ISTVAN U.

**2

N. PAP

A J A N L Ó

N. PÁP MIKLOS U.
 N. GRÖRI FERENCZ U.
 N. COMAROMI GYÖRGY U.
 N. SZATHMARI GYÖRGY U.
 N. JENEITAKACS ISTVÁN U.
 N. FOGARASI JÁNOS U.
 N. DOMIAN JÁNOS U.

Ísmét:

Debreczen Városában lévő Becsül-
 tes Cheheknek, azokban lévő Ché-Mes-
 tereknek és tagoknak.

Nevezetesen,

N. BORBELY GERGELY U.
 N. ECEDEDI ISTVÁN U.
 N. FEKETE ISTVÁN U.

Végezetre:

N. SZABO PAL Uramnac Ez
 Munkácskánac ki nyomtatására kölcsö-
 gét ki sáfárló Istenes Ferfinac:

Utollyára.

A' jo hirrel nével tündöklő Istenes és
 vegy Aszszonyi állatoknac, úgy mint:

N. ÖREG DOBOZI ISTVÁNNE
 Aszszonyomnac.

N CO-

L E V E L.

N. COMAROMI GYÖRGYNE A.
 N. ÖERDÖDI JÁNOSNE A.
 N. FEKETE ANDRASNE A.
 N. FEKETE MIHALYNE A.
 N. DOMJAN GYÖRGYNE A.
 N. OLAH ISTVÁNNE A.

(Kit Isten mostan kettős keferűséggel
 illetett)

A' minden kegyelemnec Istenétől min-
 den idvesség hozó kegyelmeket, s' ez élet
 után a' dicsőségnek hervadhatatlan ko-
 ronáját kívánom minnyájan kegyelme-
 reknek meg adattni, szivemnac tellyes
 buzgoságából.

NEMZETES BECSÜLLETRE

M E L T O,

TISZTESSEG-BELI SZEMELYEK:

A Mag halálához közelgető nagy Apos-
 tol az Sz. Peter, így irt egykor az ő
 kedves Hílgatoínac, a' kic hasonló drága-
 látos hitet vőttene ő velle. 2. Petr. 1. v.
 13. 14. Méltó dolognac itilem lenni, hogy mig
 az én testemnac sátorában vagyoc, fel ebresz-
 szelec titeket intesnek általa, mivel hogy tudó,
 hogy

A J A N L O

hogy hamar le tészem ezt az én hajlékomat, mint a' mi Urunk Jéhus Christus nekem meg jelentette. Melly f;avaiban kettőtt jelent az Apostol: Előf;ör, hogy az ő Egyházi Tisztit, melly állott a' jora valo intesekben mentül közeleb volt koporfojához, annál f;orgalmatosban gyakorlotta. Másodszor, hogy az Ur Jéhus Christus rendkívül valo modon meg jelentette ő néki, hogy az ő testinéc sátorát hamar időn le kell tenni és meg kell halni, mint meg vagyon írva. Jan. 21. v. 19. Jollehet Isten ennékem rendkívül halálomnac idejét meg nem jelentette mint szent Peter nec; mindazáltal a' minden napi keserves nyomoruságoc meg annyi hirtetelec és serkentő órac ennékem, hogy ez nyomoruságos testem nec sátorát hamar időn le kell tennem, mellyhez kepest mindennyi erőtlenségemben is, mikor a' nyavalyác engedic nem f;űnöm meg Tanításim által az Isten Népet inteni, hogy örökke valo állapotjárul gondot vifellyen, mind pedig az alkalmatosság ugy hozvan írásim által is, holtom után tanítani.

L E V E L.

ni. Ez előt egynehány hetekkel serketgetven az Isten Népet az Háznépbeli Isteni Tisztelet nec gyakorlására, többek közöt egy Istenes Halgatom B. Sz. P. U. meg kedvellette, azon tanításomat és hozzám jöven kére azon adnám prælum alá és maga kölcségén ki nyomtattatná; kinec melto kívánságánac örömeft engedelmeskedtem, gondolván azt hogy noha nem igen melységes és himezet hamozot Tanítás is ez; de igen f;űkséges az Idvességre; ugy annyira hogy ha e' volna is legutolsó Tanításom világi eletemben, nem f;égyenlenem, és vigan mennéc ezzel az en Christusom eleiben.

Hogy pedig többire minden Rendbélieknek dedicálom ez edgyűgyü Munkácskám, oka ez, mert azt ohajtanám hogy Debreczen Várofsában minden házi Gazdák, Gazdaafszonyok és Cselédek ezt az Isteni Tiszteletnek szép modgyát felvennék és az Istent az egész Városban egy szível és szájjal dicsóitenék.

A' Nemes és Tiszteletes Debreczeni Tanácsnak edgyikért azért ajánlom ez csekély tractácskát, hogy magok jo példájával az kölséget is indicák, az Háznépbeli kegyességnek gyakorlására. Másikért, hogy háládatóságomat meg mutassam (nem tudván ha több Munkámat dedicalhatom é ő kegyel-

AJÁNLO LEVEL.

ő kegyelmeknek avagy nem) mivel engemet már közel tizen két éftendő közté, nem gondolván ottan ottan való erőtlenségimmel nagy szerezettel és becsüllettel fogadtanak, s' a job részről valok mint Istennek Angyalát úgy vettek.

A' becsülletes kereskedő Rendnek, Chébélieknek, és Tisztetségbeli özvegy aszfzonyi állatoknak azért ajánlom, hogy Lelkek idvességének elő mozdításában való L. Pásztori buzgoságot meg mutassam és az Ház-népbéli kegyességnek gyakorlására fel buzdítsam.

Egy dolog nagyon hátra, mivel igen hihető hogy már-én sokáig az Isten Anyaszentegyházában nem munkálodhatom, egy Plántát nevelgettem az én Istenem kertében, egy első szülött Fiamat tanítatom a' Belgiumi Aca-demiákban, szép reménységű IFJÚ KÖLESERI SAMUELT: Kérem alázatosan az Tiszteletes Tanácsot és ennek a' kereftvény Anya Városnak minden Rendeit legyenek hozzá kegyes indulattal és ha addig nekem szemem hunyik is míg le jűne az Idegen Országok-bul, látsák jó szívet és jó szemekkel, ugymint a' kit én ma-gam helyet hagyok holtom után az Isten Anyaszentegyházának építésére.

Tovább Titeket kegyes Személyek nem terhellek hosszú beszédimmal; hanem ajánlatok Istennek és az ő kegyelmességének beszéd-nek, ki fel építhet és meg adhatja nekem amit örökkégszerént bírátok, min az Szentekhez egybe. Csel. 20. v. 32. Amen!

Irán Debreczenben 1682 ben. Sz. György Havának 21. napján

IDŐSBÍK KÖLESERI SAMUEL

A' Szendrei R. Ecclesiában 8. a' Tokaiban 4. és a' Debreczen Nevezetes Gyülekezetben közel 12. éftendőig izzadott, Christ-fuának méltatlan Szolgája.

Ints a' Kegyes Olvasóhoz.

Mivel az Author akkor is agyban fekvőttöbbit, mikor ez a Munka nyomtatott, estenek Virgulákban, ccenckben és be-
tűkben való fogatkozások melyeket az értelmes Olvasó kéren szerezettel magától is igazircson el és vetkil ne. tulajdonitson.

JOSUE SZENTMAGA-EL-TÖ-
KELLESE,

Avagy,

HAZ NEPBELI ISTENI TISZTE-
LETNEK ES KÖNYÖRGESNEK
GYAKORLASA.

Fundamentomos Leczke.

Jos. 24. v. 15.

*En pedig, és az én házam tistellyük
(szolgallyuk:) a' Jehovát.*

Három rend-béli Istenei tistelethez avagy kö-nyörgésnek bűkséges formája adatic előnkben a' Szent Irásban; (1.) A' magános avagy titkos könyörgés, Matth. 6. 6. *Te pedig mikor imádkozol menyb a' te titkos házába, és ajtód be-zárolva imád-gyad a' te Atyádat, a' ki titkon vagyon, és a' te Atyád a' ki reád néz titkon meg adgya neked nyilván a' mit kérsz.* (2.) Közönséges helyen való könyörgés. Minémű vala a' Salomoné a' Templom fel-mentésé-
kor. 1. Kir. 8. 23. 22. *Izraelnek Ura Istene nin-*

A

csen

*ésen te hozzád hasonlo Isten &c. (3.) Egész ház-
népnek egyben-kötött Isteni tiszteleti vagy könyör-
gele, min műre kötelezi magát ez fell-vett Leczké-
ben Josue az Isten népének kegyes Herczegje, így
bolvan: En pedig, és az én házám tistellyük a' Jého-
vát.*

Mivel ez az utolsó Isteni tiszteletnek modgya me-
rő idegen dolognac látczott eddig a' Magyar Hazá-
ban, és a' porban hevert ez a' bűkséges kegyesség
gyakorlásnac része, erről akarok mostan idvességes
rövid Tractát indítani. *Adgya a' jo Isten légyen épü-
letes ez munkám az Evangeliumi szoros kegyes életnek
a' Magyar Nemzetben való fell állítására!*

*Alkalmatossága e' bent Letzkének ez: Josue meg
véshedvén és kívánván világbul való ki menetele
előtt, hogy az Izraél népét, nevezetessen az Istenhez,
és az ő bent tiszteletéhez való ragaszkodásra kötelez-
hetne, e' végre Sichemben Ország-gyűlését hirdett,
hová az Izraélnek véneit, fejeit, Biráit, és Fejedelmít
öbve hijja, és a' Jéhova eleiben állattya, kik előtt Jo-
sue ilyen Historiái rövid Oratioval perorál az Isten-
nek nevezetes gondviseléséről, és ő vélek s' Attyok-
kal közlött kiváltképpen való jo téteményéről illyé
rendek: (1) Emlegeti Abrahámuac, a' Bálvány imá-
dásból az igaz Istennek ismételre és az igaz Vallás-
nac Professiojára (Vallására) való hivatalát. v. 2. 3.
(2) Az ő magvánac meg sokasodását. v. 3. 4. (3) A'
Sidoknac Aegyptomból való meg szabadittatásokat,
és hogy a' veres tengeren utat csinált nekik, melly
tenger vízbe térvén elborította az ő kergetőjüket.*

v. 5.

v. 5. 6. 7. (4) A' pustában való meg tartatásokat. v.
7. (5) Az Aemorrhæusokon való győzelmeket. v.
8. (6) Bálák a' Moábitác Királlya ellen való meg ol-
talmaztatásokat, és Bálámnac az ő meg átkozásától
való meg tartoztatását. v. 9. 10. (7) A' Jordán vize-
inek csudálatos meg száraztását, hogy azon által me-
hetnének. v. 11. (8) A' Jericho lakosinac és több fok
ellenségeknek kezekben való adattatását v. 11. (9)
Hogy Isten nem az ő fegyverek és kezivek által ho-
doltatta meg ez Nemzetségeket, hanem a' gyenge és
femmiere való állatok u. m. a' darafoc által fizé ki ő-
ket előlök. v. 12. (10) Ollyan Városokat adott neki-
ek örökségül, mellyeket ő nem építettek, ollyan
földöknek és olaj-fáknac gyümölsét, mellyeket ő
nem plántáltak. v. 13. Ekképpen hozza emlékeze-
tekben az Istennek nagy és csudálatos dolgait, mel-
lyeket ő érettek cselekedett.

Az Isten jo-téteményi az emberhez erős kötele-
ző dolog lévén az Istenhez való engedelmessegre,
ezeken az erköltsökre tartozó okokon és fundamen-
tomokó, Josue a' 14-versben fogalmatoslā inti ő-
ket a' Jéhovának felelmére és tökéletességben való
szolgálatyára, a' kegyességnek hamis ál-orczáját le té-
vén, úgy mint a' kikhez az illic, hogy az igen bent,
igen bölcs, és dicsőséges Istent fin-mutatás nélkül
szolgállyak: végre a' maga álhatatos resolucioját (el-
tökéllését) így adgya ki: *En pedig, és az én házám
tistellyük a' Jéhovát.* Mint ha így tollana: *Ime én
az Isten nagy és sok jo téteményinek laistromár, mel-
lyekre méltoztatott titeket, előtökben adtam, és intette-*

A 2

lek

lek a' Nagy és örökké való Istennek nevében, hogy öre-
fellyetek és szolgáljátok: de hanem akariátok, az én
szándékomot és magam el-tökellését ki hirdetem az
Országának mindé elől-jároinak, és az Ország népének,
tudotokra legyen; hogy én nem csak magam szolgálom és
viszelem az Istent, hanem az ő tiszteletét fell-állatom az
én házámban-is, mind én s' mind az enyimek szolgáljuk
a' Jehovát.

Summája a' Leczkének ez: Josue Szent maga el-
tökélléle, avagy, háznépbeli Isteni tiszteletnek és kő-
nyörgésnek gyakorlása.

Részei a' Leczkének ezek: 1. A' magát bentül el-
tökéllő személy, Josue és az ő háza. 2. A' dolog, a'
mire magát el-tökéli, u. m. a' Jehova szolgálattya.

Kérdések a' Leczkének magyarázatyára.

I. K E R D. Holott Josue meg-engedi az Izraél
fiainak, hogy válasszák magukra Isteneket kellyen tisz-
telti v. 15. miért hogy magát és az ő házat abból a' tisz-
teletből ki vonnyá? Fel. 1. Nem a' Bálvány-imádás-
nak meg-engedését, annyival inkább parantolását a-
karja jelenteni Josue, hanem az két egy-mással el-
lenkező dolgot elejekben tévén; akarja annál in-
kább őket irtoztatni a' Bálvány-imádatról, és az
Isten igaz tiszteletire vonni őket. Mint Thesbites
Illyés is cselekedet 1. Kir. 18. 21. Meddig sán-
táltak két felé? Ha a' Jehova az Isten, kövessétek őtet
ha pedig a' Baál, kövessétek azt. Ezzel nem akarta
Illyés hogy a' Baált kövessék, hanem az igaz Istent.

2. Mikor azt mondgya Josue: En pedig és az én
házam, ki akarja magát fogni a' közönségesen el-
aradott,

aradott, bálványozás után lázzadott sokaság között.
Mint ha mondaná: A' mi engemet illet én a' sokasá-
got nem követem a' gonofban. Ki-jöv. 23. 2. ha-
nem ha keveled magammal maradok is, a' Jehova hű-
ségében meg álloc. Ez a' Sido állásnak neme,
mellyel itt él Josue veanoki, és én, hasonló értelembé
vétetik Solt. 73. 28. Es én, avagy, a' mi én reám
néz, Istenhez közelgetnem énnekem igen jó. V.Ö.v.27.

II. K E R D. Mit kell érteni a' Josue házában: En
pedig és az én házam? Fel. A' háznak nevezeti az O-
és Új Testámentomban egy-néhány értelmekben
vétetik.

1. Pro domicilio, a' földi lako hátlekért, tulajdon-
képpen Solt. 127. 1. Ha a' Jehova nem építi a'
házat. &c. Ez a' ház nem szolgálhattya a' Jehovát,
hanem a' benne lakozót tartoznac foglalni a' Jehovát.

II. Pro sepulchro, a' koporsóért és sírért. Job. 30. 23.
Mert tudom hogy az halál és a' minden élő embereknek
rendeléseit Ház a' koporsó el hív engemet. Ebben
a' házban nincs helye a' könyörgésnek vagy az Isten
dicséretének, mert Isten tudja melly hamar a' halál
és a' por bédugjác a' bádát, és meg köt szic nyelvedet
Präd. 9. 12. Valamit akarsz cselekedni, cseleked-
gyed minden erőddel; mert semmi cselekedet, okoskodás,
tudomány és bölcsesség nincs a' koporsóban, az hová
menendő vagy. Emberek azért Most vagy So-
ha se szolgáljatoc, és könyörgjete Istennek, ha-
nem csak akkor kiáltatoc, orditsatoc, és jagsatoc
a' ti rettségtekért és bolondságtokért a' kenkövel-
égő tóban, meremem könyörgöttetec a' földön a' q

Házaitokban. Solt. 6. 6. *Nincsen te felőled az há-*
zában emlékeztet, a' koporsóban kicsoda mond tenéked
alicszeretet. Efa. 38. 18. III. *Pro re familiari, a'*
földi gazdagságokért, örökségért és jószágokért. Mat.
 23. 4. *A' Szegény özvegyeknek Házaikat meg-emé-*
szik. Ezek Istent nem szolgálhatták, de ezekkel
 az emberek tisztelhetik az Istent. Peld. 3. 9. IV.
Pro corpore naturali, a' mi erőtelen és romlando te-
sztünkért, melyekben a' mi lelkeinc laknac, a' bűnnek
és tökéletesség nélkül valóságnac állapotjában. 2.
 Cor. 5. 1. Ennek a' náznac kell az Urat szolgálni,
 jölehet a' lélektől kívánnya Isten főképpen. Rom.
 12. 1. V. *Pro sede seu statu beatorum, a' meg ditső-*
ságoknak helyéért és állapotjáért. Valoba boldogoc
 a'itok kik ebben az kez nélkül építettett örökkevaló ház-
 ban. 2. Cor. 5. 1. Izűntelen ditséic az Istent, és ő
 benne gyönyörködne. Ez penig hivattat ház-
 nac; (1.) mert ott a' Szentek ugy lakoznac Istennel
 mint a' gyermekek az ű Attyoknak házában. (2)
 mert ott azoknac világos isméréte és tökéletes sze-
 retelek vagyon Isten az ő Attyok felől. (3) mert
 bá torsiágolóc ott minden ellensége és veszedelmec
 ell en, a' mint a' házac merő oltalomnac várai miné-
 kéinc. (4.) mert az Istennec minden fiai oda gyűj-
 tetne és haza hivattatnac, hogy egymás szeretetiben
 mind örökké éllyenek. (5.) mert az a' hely és álla-
 pot igen ditsőséges, valamint a' Királyoknak palotá-
 jo c gazdag és drága könyvegekkel fell ékesítetttek.
 Másodás hát a' Királyoc Királyánac a' ditsőséges
 Istennek lako helye? VI. *Pro domesticis, a' házhoz*
 vagy

vagy háznéphez tartozó személyekért. Így pedig vétetűz
 (1) *Közönségessebben valamelly népert, vagy egész*
nemzetségért. Ezech. 2. 3. *Az Izráel fiai hivattak*
pártos nemzetnek és háznak. (2) *Szorosabbban vala-*
melly egy törsokből származo familiáért. Így a'
 Benjámín háza vétetic a' Benjámín nemzetségéért.
 2. Sam. 3. 19. (3) *Leg szorosabbban az ház-népért,*
 vagy azon egy házban edgyütt lako személyekért.
 Jos. 7. 14. *Es a' ház, melyet meg jelent a' Jéhova elől*
jöjőnt férfianként. Így vétetic a' ház a' Jofué savaiban.

III. K E R D. *Mit kell érteni a' Jéhova tistelo-*
tin avagy szolgálattján? Fel. 1. *Religiosum cultum,*
 egyedűl Istent illető Isteni tisteleteret. Deut. 6. 13.
 Fellyed a' te Jéhova Istenedet és ő néki szolgálj. Solt.
 2. 11. 2. *Cultum domesticum, seu preces conjunctas*
totius familiae, a' ház-nép-béli tisteleteret, és az egész
ház-népnek egyben kötött könyörgését. Ugyan-is
 az Isteni tisteleteretnek derek része lévén a' könyörgés,
 azt-is magában bé foglallyá. L. m. Phil. 3. 3. Sőt a'
 könyörgés olly nevezetes része az Isteni tisteleteretnek,
 hogy gyakorta az. Irásban az egész Isteni tisteleteret
 vétetsék. Mint Matth. 21. 13. Csel. 2. 21. 2. Tim.
 2. 22. Ide alá ezek bővebben meg világosodnak.
 Eddig vagyon a' Leczkének magyarázattja.

T U D O M Á N Y.

Nem elég az Istentől tanittatott embernek avagy
csak magánosan rejtek helyben, avagy közönséges helyen
a' gyülekezetekben Istent tistelni, és könyörögni; hanem
lelki-isméretinek kötelesege alatt szükséges-keppen tar-
tozik minden cselédes gazda (gazda asszony) és ház-
 nép,

*nép ösve kötött könyörgéssel minden napon az Urat
szolgálni, és könyörgeni.*

Ennek a Tudománynak igazsága egyenesen a
Letzkeből foly, ilyen két fundamentumon: 1. hogy
Jósue Szent Lelektől igazgattatott ebben az ő refo-
lutiojában (maga el-tökélésében) és nem tévelyeg-
hetett. 2. Hogy Jósue az Isten nevében és ő tőle
vett authoritással inti az Izraelnek minden nemzet-
segit, hogy a' mire ő igerte magát Istennek azok is
azon dolgot kövessék. Mellyet fundamentomokon
így mutogatok meg elsőben, annakutánna pedig
bővebben:

E L S Ő A L L A T A S.

Hogy Jósue ebben az ő maga el-tökélésében Isten
lelkétől vezéreltetett innét tetezik meg: Mert az Iste
törvényén volt fundálva, és mivel Istennek bent em-
bere volt Isten lelkétől indittatván mondotta ez Bo-
kat. 2. Petr. I. v. 21.

M A S O D I K A L L A T A S.

Hogy Jósue az Isten nevében és Istentől vett au-
thoritással intette az Izrael fiait ezé tettekre meg tet-
czik az ő tudomány tételéből mikor ezt mondgya:
így soll az Izraelnek Ura Istene féllýetek a' Jehovát.
Jósu. 24. v. 14.

Következnek azok az erősségek mellyekkel meg
próbáltatik: hogy így legyen a' Tudomány.

I. Erősség vetetik a' *Teremtés* törvényétől, melly
által az okos teremtetett állat köteles arra hogy Istent
ő igazgatójának lenni csmérje. Rom. 2. 14. *A' Po-
gányok kiknek írott törvények nincsen, természet szerint
a' tör-*

a' törvényhez illendő cselekedetet cselekefznek.

Ugyan-is a' természetnek világa dictállyá hogy az
emberc nem csak külön külön; hanem edgyüt is
könyörögjenec ösve kötven könyörgéseket: 1. mert
az ő lelkec halhatatlan, és nem hal meg akkor mikor
a' testec, mellyet a' Pogányoc is meg ismérnec. 2.
mert azt is taníttya a' természet világa hogy minek-u-
tánna a' lélec a' testtől el-válic vagy örökké boldog,
vagy örökké nyavalyás lésen. 3. mert azt is taníttya a'
természet világa hogy az ember nem csak magáért te-
remtetett; hanem az ő gond-viselele alatt lévő semé-
lyekert is. 4. mert azt is dictállyá a' természet világa
hogy a' háznépbeli könyörgésnec gyakorlása czéloz
a háznépnek lelki javára, annak el-múlátása penig ká-
rára.

II. Erősség vétetik Istennek a ház népekhez való
relációjától vagy tekintetétől, ugyan is 1. Isten a ház
népnek fundálója melly gyakrabban áll Ferjből Fele-
ségből, Szülekből, gyermekekből, Urakból, és szol-
gákból, Ter. 2. 21. 22. 23. 2. mert a ház népnek I-
sten Biraja, nem csak állattokra nézve; hanem a te-
remtesre nézve is; de nem csak árra hanem meg a
meg Tartálnac és válcágnak jufsára nézve is, 3. *Iste
az ház népnek Ura*, mellyre nézve regulákat ad nekik
Ephes. 5. a v. 23. ad fin. Colos. 3. 19. 4. *Isten az ház
népekkel jól lévő* Jerem. 2. 31. *O nemzetség vegyétek
esztetekben az Urnak szavát: olyan voltam én az Iz-
raelnec mint a puszta? avagy olyan voltam mint a se-
técség földé? Hát miért mondotta az én népem: Urak
vagyunk immár, többé te hozzád nem megyünk?*

III. Erősség vetetic a' házi gazdák tisztul, melyet tartoznac házoc nepe között az írást olvasni azért velekedgyűt könyörgeni is, Lásd meg ezeket Kijöv. 12. 26. 27. Deut. 6. 6. 7. Ephes. 6. 4. Jer. 18. 19. Ennek a' következésnek oka a' háznepbéli könyörgésre nyilván való: (mert szükség könyörgenünk az Isten Lelkének meg világosításáért: hogy nyissa meg szemeket az egész háznepben levőknek) 1. mert a' ki a' dicsőséges Isten beszédét akarja olvasni, könyörgéssel kel a'hoz fogni. 2. Mert nagy titkok vannak az Isten beszédében; kel hát kérni Istentől az er-telemnak kulcsát. 3. Mert ezeknek a' dolgoknak tudása egy általlában szükséges az idvességre; ugyan is a' láthatatlan dolgokat érthetni, de a' nem tudott dolgokat lehetetlen. 1. Petr. 1. 8. 4. Mert az emberek elméje természet szerint vak a' lelkiekben, azért szükséges a' háznepbéli könyörgés. 5. Mert idegen az ember elméje ezekhez a' szükséges igazságokhoz. 6. Mert a' könyörgés kiváltképpen való eszköz az Isten áldásának a' tanításban a' háznépre való le-
várogatásában.

IV. Erősség vetetic onné: mert a' háznépeknek meg meg annyi házi Ecclesiáknak kel lenni. Az Ecclesiában egyben kötöttett könyörgések vannak; ugyan is micsoda Ecclesia volna az melyben ősvk kötött könyörgés nincsen? A' Szent Írásban három nevezetes ház nepek vannak kik Ecclesiáknak avagy Gyülekezeteknek nevével ekesítettnek: ugymint. 1. Az Aquilla és Priscilla háza-nepe. Rom. 16. 5. ké-
szencsiek a' gyülekezetet is melly az ő házokban vagy

1. Cor

1. Cor. 16. 19. 2. A' Nymphás háza nepe. Colos. 4. 15. 3. A' Philemon háza nepe. Phil. v. 2. Ha azért Ecclesiáknak neveztetnek a' magános háznépek kell azokban lenni házi tiszteletnek.

V. Erősség vétetic az első világbeli senteknek praxissátul, avagy sent magok gyakorlásátul. Az Isten Ecclesiája elsőben volt az Adám háza népében melyben volt az ősvk kötöttett könyörgés. Hogy az első világbeli ház- népekben volt ilyen tisztelet kettőből tetczik meg: 1. Rendelte Isten hogy Adám az őseti után áldozzék ő néki és az ő Fiait is az áldozatokra meg tanicsa, melly innét tetczik meg: mert Abel áldozot és az által kedves volt Isten előtt. Jer. 4. 4. *Tekinte a' Jehova Abelre és az ő áldozattya-ra.* Azonban Abel hitnek általa áldozot. Sid. 11. 4. 2. Hogy ez az Isteni tisztelet az Adám háza népéről a' következő háznépekre le állott igen hihető dolog. Gen. 4. 25. *A' Sethnek lón Fia kit nevezte Enosnak, akkor kezdeték az Urnak neve segítségül hívni.*

1. *Ellenvetés:* *Udde talám nincs nyilván való emlékezet az áldozatokról az első világbeli háznépek között.* Fel. Vagyon igen-is, a' Chain és Abel áldozattya ezt bizonyította; Chainban jol lehet nem volt kegyelem, de még-is volt külső vallás tétel, avagy professio.

2. *Ellenvetés.* *I lehetet áldozat; de onnan nem következik hogy ősvk kötött könyörgés lett volna.* Fel. 1. Gondolode inkább hogy mikor áldoztat nem könyörögtek volna? Nem vallották meg bűnöket mikor

B 2

mikor áldoztat? Nem ésmértéke meg magokat mel-
toknac a' halálra az ő bűnökért melly dolog jelent-
ett kezeknek az egészben meg egetendő állatnac feje-
re valo tételekben. Levit. 1. 4. A' könyörgés edgyüt
járt az áldozattal. Hebr. 10. 3. Luc. 1. 10. A' köf-
ségnek minden soksága kívül imádkozik vala a' jo il-
latozások idején. 2. Az Enoch és Noe házanépé-
ben is volt ilyen Isteni tisztelet, mert Enoch Istennel
jára. Ter. 5. 24. akkeppen Noe. Ter. 6. 9.

3. *Ellenvetés: Midőn a' háznépnek meg sokasodtak
az első világbéliak is a' Gyülekezésekben tisztelték az
Istent.* Fel. Mind közönséges helyen mind házok-
ban tisztelték az Istent. Ki tetszik Abrahám, Isák,
Cornelius példáibul.

4. *Ellenvetés. Mikor az Aron Papsága bevezet-
tett, akkor ostan meg sünt az háznépbeli tisztelet.* Fel.
1. Könyv nélkül beállék, mutalék meg nekem ho-
lott tétetett semmisé ez a' tisztelet. Ugyanis az Aron
Papsága után a' Sidóc az ő házokban celebrálták a'
Hufvoti Bárányt melly nem volt könyörgés nélkül.
Luc. 22. 7. 8. 9.

*Következnek e' Tudománynak Okai, miért
kellyen így lenni.*

I. OK. Mert mindennap vesűnc Istentől háznép-
beli áldásokat. Solt. 68. 20. *Aldott legyen az Or-*
szágnak mert mindennap ajándékoz minket a' mi szabadító Iste-
nünk. Mikor reggel fel kelék és házadat békével ta-
lálod, tűzzel meg nem égettetett, sem a' lopoc meg
nem ástác, nemde nem háznépbeli áldás ez? miko-
ron reggel fel kelék és egy halottat sem találék a' hálo-
házban

házban nem nagy áldás? Nem meg cselekedhet-
volnac Istentől hogy jaj hora virradtal volna fel edgyüt-
is látván maút is halottat házad táján? Minekelőtte
le fekünnél, hogy már le nyugodtal és hogy reggel
fel virradtal az ezakánac elein, közepin' végén, nem
elég áldást tapasztalék házad népén?

II. OK. Könyörgened kell mindennap Istennek
házadnépe között; mert mindennap foc vétkeket cse-
lekednek a' te házadban. Jac. 3. 2. *Sok dolgokban
meg ütközünk minnyájan.* Edgyüt vétkezéle és nem
akarék edgyüt könyörögni, edgyüt akarék el kár-
hozni? Nincse szükség a' háznépi bűnöknek meg
bocsátására? Hogy fekhétel le csendesen, és hogy
alhatol edesden ha az foc bűnöknek terhe nyomja a'
lelkedet? Olly puhac az ágyad és olly keményc a'
fived, hogy nappal a' foc bűnököt meg teszed, reggel
délben és este tisztelet el mulatod?

III. OK. Mert mindennap sok háznépbeli szük-
ségid vannac, mellyeket csak Istentől lehet be, adhacze
kenyeret házad népének ha először Istentől nem
kered ilyenekppen. *A' mi mindennapi kenyerün-*
ket add meg minékünk? nem tudode hogy minden jó
és tökéletes ajándék onnan felül a' világosságnak At-
yától származik. Jac. 1. 17.

IV. OK. Mert naponként foc munka és fáradság
vagyon házadban. Solt. 127. 1. *Ha Istent nem
éppiti a' házat, hejában éppitenek az éppitők, &c.* Még
a' Pogány-is tudta amaz verset.

*Nullius est felix conatus & nullis unquam
Consilium si non detque juvetque Deus.*

Az az: Senkinek éjjeli s' nappali munkája,
Nem boldogittatik, ha Isten áldása
Nem csepeg reája az egeknek sírja,
Ha nem segítetik embernek job karja.

V. OK. Mert mindennap a' kisergetekre ki vagy
tetetve, 1. Petr. 5. 8. *fozanok legyetek, és vigyázzatok
mert a' ti ellenségetek az ördög mint az ordito Oroslány
séllel jár, keresvén kit el nyeljen.*

VI. OK. Mert mindennap somoru történet es-
hetic házad népén, a' föld el nyelhet mint Corét,
Dathánt, Abirámot egész háznépstül. Num. 16.
32. 33.

VII. OK. Mert még a' Pogányok is ti ellenetek
kerecsénynek fel kelnek, és kárhoztatnac titeket kik
ezt bökrác vala mondani. *Aldozunk már feküdjünk
le ágynakban, Te pedig kerecsény ezt mondod: fo-
lakunk, feküdjünk le.*

Következők a' Testi embereknek ez ellen az
igasság ellen való Ellenvetés.

I. Ellenvetés. Mind eddig is nyilván való Szent
Írásbéli helyet nem hoztal elő, hozz olyat és meg csele-
kecsük. Fel. Ez az ellen-vetés vagy nyilván való
prophanus és bencsegtelen embereké, vagy ollyaké
kik jozanab értelműek. Az elsőeknek így felelek. 1.
Nem akarék semmit egyebet cselekedni, hanem csak
az a' miről világos betűkkel való parancsolatod va-
gyon? Miért hogy ollyan gyakran résegedel meg,
esküösöl és hazudcz, az Isten nevét olly gyakran miért
veszed fel hejában? Hol vagyon ezekre való paran-
csolatod? Sőt neinde nem nyilván való parancsolat
ellen

ellen valoke ezek? 2. Miért nem cselekecsed azo-
kat mellevk felől világos parancsolatod vagyon?
Meg térke hát, sientül elise hát, és hisse; se a' Chri-
stusban, el hagyode bűneidet, ha én ezekre Istennek
nyilván való parancsolatját hozhatom elő? Olvasd
meg Ezech. 18. 30. 31. Csel. 2. 38. Csel. 17. 30.
1. Joh. 3. 23. Eredce és cseleked ezeket siveisen, és
nem kételkedem benne hogy elegendő okot nem
találnál ez tractában az háznépbeli könyörgésnek fel-
állítására, és azt kérdésben sem hozod, De ha meg
nem térs; és nyilván való bűneidet el nem hagyod,
holot nyilván való parancsolatod vagyon erre, hogy
gondolhatná valaki hogy azt meg cselekednéd a' mi
tenéked elegendő meg mutatott. Tud meg mind-
azáltal elég mondatod tenéked a magad menthetet-
lenségére.

A' Józsanab értelműeknek így felelek: valami az
Istennel betédből igaz, bűkséges, és egy-általlyabá
való következétekkel ki hozattatic, az a' dolog Isté-
nec elméje.

A' Szent Írásnac értelme Istennel ki-jelentetet a-
karattya, Hol vagyon meg írva hogy az a' s'onyi
állatoc Ur Vacsorájával élyenec? kécség nélkül ti-
ti ez az a' s'onyoknak de hol vagyon erről nyilván va-
ló parancsolat avagy példa hogy azt cselekedtéc vól-
na? Hozd elő ha tudcz olyat. Mondode azt
hogy ez Görög szó antropos, melly vagyon 1.
Cor. 11. 28. melly mind térfiat mind a' s'onyt jegyez-
s meg mutattyae hogy az a' s'onyoknak nyilván való
parancsolatlyok vagyon az Ur-Vacsorájának vételé-
re, ho-

re, holott néha az írásban az a' fő csak a' férfiakért véteik és az Alszonyok ki rekeztetnek, mint Jan. 7. 22. 23. *ti körül-metelitek az embert Szombatnapon* edgyik helyben vétetvén csak a' férfiakért hogy hogy próbáld meg hogy nem úgy vétetik más helyben hanem ha consequentiával avagy következzél? meg kell itt engedned a' következzél; mert ha az Alszonyoknak kell Ur-Vacsorájával élni, néked is kell házad népe között könyörögni

II *Ellenvetés.* *Ugy de könyörögek én egyedül rejtékben, elég az.* Fel. Nem elég 1. edgyik meg cselekedett tiszted nem ment meg tégedet másik tisztednek cselekedésétől; mivel ide fellyeb eléggé meg próbáltatott tisztednek lenni, edgyiket meg kell cselekedned; de a' másikat is el nem kell mulatnod. 2. Vallyon ugyan mindennap könyöröge a' te házad népe rejtékben? meg cirkálode mindennap őket olly szorosan hogy bizonyos légy abban? meg lád úgy légyen de az őlvze kötöt könyörgés is tiszted, mint fellyeb meg mutogattaték. 3. könyörögsze még is rejtékben? meg lehetne tőled ha Isten magadon kívül egész házad népét hirtelen meg nem ölné, meg lásd hogy ez által hozzád tartozóidtól Isten meg ne foszszon, és tegedet valamely ház szegelyetiben ne zárjon holot kételen lefz csak egyedül könyörögni. 4. Egyedül könyörögsze? meg lehetne ha nyelvedtől meg fosztattál volna, csak arra vane nyelved hogy vegy és adgy és e világról beszéll, avagy a' vallásról nem á'ra való a' nyelved hogy vele könyörögj házad népe között és Istennek hálaát adgy? 5. Könyörö

nyörögsze egyedül? kétkedem benne, talám többet mondasz abban a' szóban (*egyedül*) hogy nem mint te gondolnád, könyörögsze egyedül Isten nélkül? Istennek való femből létel nélkül? Vallyon meg melegegette lelked az Isten szerelmével? és az Istennek való edgyes: létsnek édeségét kóstoltad? Vallyon ez nem töltötte volna be fivedet Istenhez, és a' te házad népehez való szeretettel, nem hívnád azokat edgytől könyörögni hogy azok is azon lelki gyönyörűségben veled edgytől had részesüljenek? mint a' Samaritana asszony egyben hívta az ő somfedit. Jan. 4. 28. 29. Ha valami földi gyémántot találnál, akarnád hogy egyebek is annac drága voltában, részesüljenek; mivel hogy a' földi dolgokban valamiben való részesülés, kissebedést szerez: Ha bizonyos summa pénz el osztatik sokak között, mentül több jut egynek annál kevessebb esik a' többinek. Talám ettől félsz? Ne fély: mert igaz elég vagy Istenben te fámódra, és a' tiednek fámókra. *A' Lelkékben az ajándékoknak másokkal való közlése szaporodást szerez*, meg abbannal a' ki azokat másokkal közli: Ha te olyan esköz vagy, hogy a' te házad népét az Isten szerelmére és ő benne való gyönyörködésre és öröme vonhatod, ez nagyon örömmel fog tégedet bé tölteni. Gondolom azért mikor te egyedül vagy, és Isten kegyelmesen veled vagy, ilyenképpen kel házad népét Istenhez s' a' tiedhez való buzgó szeretetből meg foltitanod: *Iere Házam társam, jöjjetek Gyermekim, Solgaim, hadgyátok el egy kevessebb dolgotokat: O mely nagy édeség vagy az Istennek való egygyesülésben*

lésben, nagy gyönyörűség vagyon melly pármazik a jó Lélekben a buzgó könyörgésből: Nem akarom hogy csak e világnak moslikjával tápláltassatok, holott nem csak Lelki Kenyér, hanem Ugyan Lelki Csemegek vannak az Isten Keresésében: nem akarom hogy mindenkori e világot őrizzétek, és Istennel jóvevények legyetek. Jertek hát, mert az én Lelkem ohajtja hogy a mit én megkóstoltam, ti is kóstoljátok. Egygyet kerdek tőled, mond meg nékem: Szerencze mindenkori egyedül enni Feleséged és gyermekeid nélkül? meg nyugfole azon, hogy egyedül könyörögj? A' mint azért egygyüt cselek, Ugy egygyütis könyörögjetelek.

III. Ellenvetés. Ugy de ségyenlek másokkal könyörögni, és az akadályoz meg engemet. Fel. (1) Szégyenles könyörögni! Szégyenled tistedet tenni annál nagyobb ségyen hogy ez akadályoz tégedet Szégyenly bünt cselekedni, és ségyenlyed est a' te ségyenedetis; mert vétke, meg siratando, ellene könyörgendő, ellene tufakodádo, és meg győzendő. Az ítélet napján a' fogodé Istennek mondani hogy ségyenlettél könyörögni Házad népe közöt? (2) De miért ségyenled holot egyedül csak a' magad házad népével vagy, kikkell mindennap egygyüt társalkodol, és azoknac feje, és igazgatoja vagy. (3) Csak a' magad gyakorlatlansága ennek az oka: fogj hozzá csak a' dologhoz és hamar meg győződ est a' nehézséget.

IV. Ellenvetés. Nem ségyenlem tistemet, hanem a' magam gyengeségét; nincsenek elégedendő ajándékaim, mellyel ez tistemet végben vihetném. Ha olyan ajándékom volna mint egybeknek, és végben vinném mint

mások. Fel. (1) Hol lakol? Debreczenben a' holot a' kegyelemnek ekközei bőségesen vannak, meg is te nem tudcz könyörögni házad népe közöt? Te bűnöd ez; egygyik bűn meg mentheté tégedet a' másic bűntől? Régi Tanítvány vagy az Ecclesiabá, mégis tudatlásággal oltalmazod magadat, oh hogy nem ségyenled! (2) Isten nem a' nagy ajándékokra sem a' könyörgésben valo frissen folyó sokra vigyáz; hanem az alázatos, meg tért, meg törődöt, és hívő szívre. Nincse még ebbeis rébed? Ha nincs, tégy fert rá hamar, egyébként pokolban kel menned: Ha vagyon kedvelli Isten az ilyen áldozatot, áldozzá hát. (3) Tanold ki bűneidet, süksegedet, és Istennek veled közlöt te tétéményt, érezzed lelkedben ezeket, és alkalmas léfess arra, hogy ezeket házad népe közöt olyan módon ki fejezzed, a' mint nekik eppületefess, hogy nem mint ha el mulatná ezeket. Hogy ha ember erzi betegségét, vagy ehségét, nem találé panaszolkozó sókat, nem kívánnýae azoknac meg orvoslását? Tanuld a' Szent Irást, és a' magad szívét, és ezek jó könyörgéses Könyvek lefnek, mellyek alkalmatolságnak tistéd gyakorlására: Ennek felette könyörgvén, könyörögni tanuls. (4) Meg ne család magadat mondván: Nincs ajándékom; holott nincsen buzgoságod és szerelmed ebbeli tistédhez. Hogy est világosicsam: Ted fel hogy a' Magistrátus olyan örvényt adot ki, hogy valamelly Cselédes Gazda nem könyörög az ő házában Cselédivel, az Oroshoc Vermében vettetic: mit mivelnel akkor?

Koczkára vetnéde Eletedet, és az Oroslánoktul darabokra szaggattatnále, avagy azzal a' tudományoddal, és ajándékiddal mellyekkel mostan bírj, hozzá fognále e' tífstedhez? Találnále valamit életednek meg tartására? Az Isten Törvénye nem olyan kötelező mint az embereké? és a' pokolnac tömlőcze nincsen o'ly rettenetes, mint az Oroslánoc barlangja? Erecze hát Láls tífstedhez.

V. Ellenvetés. *Ugy de vadnak az én házam népe között némelly kegyelem nélkül való, és Istentelen semmellyek, kiknek én nem kívánhatok ilyen vagy amolyan lelki kegyelmet, holot látom hogy magok sem kívánnak ollyat, magoknak.* Fel. (1) Kegyel nélkül valóke? Kel hát könyörgeni, hogy legyen kegyelmek. O nagy kegyetlenség! Vallyon az ilyen ki vétetette köteles tífai alól azért hogy ő nem jó? Talám azt mondod, hogy az ilyeneknek csak egyedül kellene könyörgeni, és ki kellene rekesíteni (valamig ollyanoc létsenec) az őve körtöt könyörgésekből. Hova vi' en ez tégedet? Arra, hogy minden kegyelem nélkül való, és látható Istentelenséket ki rekes a' közönséges Gyülekezeteknek könyörgéséből, mint fíntén a' ház-népi tífteletből; de nem vélem hogy ezt állatnád o'ly képtelen dolog, s' másokra pedig nincs elégszandó okod. (2) Mitt tudcz te belé, mikor a' bünt meg valód és abban lévő nagy gonost meg ism red, Isten azokat meg illetheti, siveket meg törheti, és Őket el változtathattya, hogy térdekre essene, és a' kárhozattul meg menekedgyenec. Meg tagadnáde mégis tőlők azt az eskőt, mellyet Iste meg

áldhat az ő meg térésekre? (3) El követczé ugyan valójában minden egyéb jó eskőket, tellyes teheség serint az ő meg-jobbításokra? feddede Őket, és mutogatode minémű vesedelemben forognac? Intede Őket hogy a' büntül Istenhez fordullynac, ezt pedig álhatatossan, és azoknac lelken való fánakozásból cselekedede? de talám ebbe is talál akadékos? Sem vélek könyörgeni, sem nékiec állani nem akaré, holot mindenikkel tartoznál? Kécséges vagyoc benne hogy csak a' magad restsege, és sivedene gonofsága akadályoztat tégedet, és a' másoc gonofságát azért hántorgatod, hogy a' magadét elfedzhessed. (4) Judás nem kegyelem nélkül való ember valae? Kivántae ő siveffen és valójában a' lelki áldásokat? nem mondtae meg a' Christus hogy őrdög volna ő? meg is a' Christus könyörgöt az ő Tanítványival mikor Judás azok között volt. Luc. 22. 14. 17. (5) Mikor veled edgyűt térdre esnek akkor vallást téfsz nec árul, hogy te veled ő sive köric lelkeket, mellyet ha siveffen nem cseleked, nec, ővék a' vétec, és nem tiéd. (6) Nagyob gondod legyen arra, hogy valami sivebben uralkodó bűnnel könyörgeni Istened nec, hogy nem mint haszontalan félelmeskedni attul, hogy valamelly meg-teretlen sive-melleyel könyörgés házadban.

VI. Ellenvetés. *Ollyvak-merők az én cselédim, és kedvetlenek ez sent tífstnek gyakorlásához, hogy semmiképpen reá nem vehetem őket; Kécsébbek házamtul meg válni, és minden munkánat magam a' badm.* Fel. (1) Lám gyakorta azt sem őrdömet cseleked, ic

a' mire magad dolgában kényszerited őket; kényszerited hát őket az engedelmeiségre. Mongy igazat, ha mindennap egészlen el-mulatnák a' te dolgodat, jó néven vennéde tőlők? nem mutadnáde meg rajtoc valo hatalmadat és méltóságodat? Meg lehetne én azt mondom, ha olyan sűives volnál az Isten dicsősége, és az ő lelkec javának elő mozdításában, minémű vagy a' magad dolgaiban. (2) Miért nincs gondod reá hogy jó cselédet fogadnál házában? Miért nem vásárltal; a' javában? (3) Az olyanokat házá népe között el kellene bocsátanod, jobb volna nálok nélkül el-lenned, hogy nem mint az Isteni tisztelet nélkül, Dávid ki adott volna az illyetekenek. Solt. 101. v. 6. 7. De azt mondog: Ugy csak magadnac kel dolgoznod? Jobb is volná, de közönségesen nem mind olyanoc a' cselédek, noha valóban ritka a' jó cseléd (kivált-képpen Magyar-Országban) e' volna azért a' jó eljőköz azoknak meg-jobbitására.

VII. Ellenvetés. *Sem magamnak, sem házam népének, nincs annyira való időnk, hogy napjában kétféle könyöröghetnénk; ez igen nagy akadályom volna nekem rendes hivatalomban.* Fel. Ugyan nincs időd a' könyörgésre? Oh melly igazán mondhatná az Isteneked; Ma meg kell halnod, és nem les; időd a' könyörgésre, sem kereskedésre, sem játékra, mit mivel; tehát? harmincz negyven esztendő alkalmas idő melyben sok dolgot vihettél volna végbe, nem vólt volna időd hogy ennyi idők alatt házá népe között könyöröghetnél volna? Vagyon időd, ételedre, italodra,

és aluvásodra, és nincs időd a' könyörgésre? Ad Isten neked időt mindenre, te pedig haládatlan bűnös semmi időt nem akarš adni Istennek az övéből. Egéc csudálkozatoc, és föld szegyenűly meg: hogy edgyitec világát bocsátta az illyé csudára, (mőstrumra) másiktoc pedig illyé gonofsággal megterhelte embert hordoz. (2) Miért hát e világiac után annyira szorgalinoskodol, még is azt kiáltod nincs időd, hadgy alább e világnac üzésében, és lesze időd a' könyörgésre. Hiszem nem csak ételedre, és italodra kellene gondodnac lenni, hanem Menyortzágra is, Christufodra is, és lelked idveiségére is. Mi haszna ha éltedben gazdag vagy is, ha halálad óráján el-karhozol. Ugy sűereted e' világot, hogy azzal edgyűt a' poklot is. (3) Míttes; világi gazdagsággal, vagy mi jót tehetnek azoc te veled? Elvihedde veled a' koporsóban, vagy a más világra? Tudd meg, Nem. Job. 1. v. 21. Präd. 5. 15. Nevetséges cselekedete volt edgy gazdag embernek ki halálra betegedvén sóc aranyát elő kéri, és mikor oda vitték volna, edgy tizes aranyat ki véssen közöttük, és fájába tévén, azt mondgya vala: *Okosabb vagyok én másoknál, mert ha a' többi mind itt maradis, ezt az edgyet el viszem magammal.* (4) Nagy vétek azt el hitetni embernek magával, hogy a' könyörgés, világi hivatalyában, kereskedésében, meg akadályozza. Ugyanis mind menyorság fele lehet kereskedni, avagy nyerekedni, mind e' földön. Noha fellyebb való sűerettel mind a' kettőt edgy;ersmind nem sűeretheted, sem nem szolgálhatod mint fő Uraidat; de egyic

egyikért ugyan munkálkodhatol, és a' másikért könyöröghetz. (5) Mond meg nekem jó lelki ísmérettel, mindennap több időt nem vesztegetsz el annál a' mennyit e' tiszted magába foglalna? Kellentinél több ideig nem mulatsz hűsontalan társaság között, avagy nem heversz orthon? holott kisebb idő alatt is végbe vihetnéd az háznépbeli Könyörgést. Mégis azt mondod nincsen időd. (6) Hát ha Isten egél; házad népét hórsz; betegséggel meg látogatná, és mind magadat, mind cselédedet rendes hivatalodtól el vonna, és azt az időt betegségben töltené el veled, melyet könyörgésben nem akartál el tölteni? bizony találnod kell időt, mind a' betegségre, mind az halálra, ha a' könyörgésre nem találtál. (7) Mikor az Isten ítélő széki előtt állal; akkor mitt mondal;? Ha azt mondgyác: állyon elő az az ember, a' ki haza népe között nem akart könyörögni. azt felelede Istének. *Uram annyi dolgom volt házam népével edgyütt e' világon, hogy nem érkeztem a' te szolgálatodra.* Meg se gondold. Nem kellett volnae Meinnyorlágot keresni, az én jó kedvemet, szerelmemet meg nyerni, a, bűn bocsánatért, és idvességért könyörögni? Akkor Isten ilyen szomorú sententiát mond: Eredgy alá, Eredgy alá, a' gyötrelmek helyére, ha te nem találtál időt az énnékem való könyörgésre, találoc én örökké valóságot a' te bűntetédre.

*Quantus tremor est futurus,
Quando Iudex est venturus,
Cuncta stridite discussurus.*
*Quid tunc Miser est dicturus,
Quem Patronum rogaturus.
Cum vix justus sit securus?*

O melly

Oh melly rettétes dolog lesz;
Mikor Biró el-jő kézen
Mindent szorosan intézzen!

{ Onyavályas mit szólz akkor
Te Szóíróllód itéletkor (tor.
Ki les; hol még az igaz fé bá

(8) Jobbá tézene tégedet a' gazdagság? úgy itélem még gonosbá. A' ki leg szenteb ember, leg inkább utállja a' gazdagságot, leg inkább szereti Istent, és leg inkább fogállja őtet. (9) Hát ha néhánkor valami kárt vallnál tiszted gyakorlása miatt, gondolod hogy az Isten jó kedve, és lelkednek igaz bekecsége, bőve ki nem pótolná testi kárvallásodat. (10) Ha Isten némellyeket víssa hozna a' koporsóból; és pokolból, még egyczer erre a' világra, gondolod hogy azok úgy üznék e' világot, és a' pénz keresés után alá s fel úgy futnának, mondanáke hogy nem lelnek időt a' könyörgésre, hogy a' Pokolnac rettenetes gyötrelmeit mellyekbē voltanac el kerülhetnék? Ha némellyek azoc közzül kik egy avagy két holnapig voltak pokolban olyan állapotban lehetnének, minéműbē te vagy, gondolod hogy felben nem hadnác világi dolgokat, idejebben felkelnének, későbbben fekünni mennének; nem tagadnáke meg magokat, ételeknek és álmoknac idejében, hogy volna idejek a' könyörgésre, mondván: *Oh Uram ne szálljunk le ujjobban pokolra: Oh ne térjünk arra az helyre vissza, mellyet oly nyughatatlannak, és rettenetesnek találtunk lenni.* Hát te is, nem lennélé tehetséged szerint az háznépi Isteni tiszteletnek gyakorlója, hogy sem te, sem házad népe, a' kenkövel égő tóban ne vettetnétek.

D

Követ.

Következnek a' Tudománnak

HASZNAI.

Első HASZNA OKTATÁS.

1. Mivel ekkédiglen a ház-népbeli Isteni tisztetnek és könyörgésnek szükségessége volt Erősségek-ből, Okokból és az Ellenvetéseknek el-hárításából elegendő-képpen meg próbáltatott; és az embernek lelki-ismereti annac igazságáról meg-győztetett Tanuld-meg hát, hogy a' ház-népbeli könyörgés nem valami indifferens vagy köz tiszti embernek, mellyet ha akar végben-vihet, ha akar el-mulathat, hanem olyan tiszti, mellyet igen nagy vétek nélkül el nem mulathat; ugyan is ez a' dolog, nem valami ceremonias hanem erkölcsi törvényen vagon fundálva. 2. Tanuld meg hát, csak abbul is meg tetszik enec a' Tiszti nek Isten parancsolatjából való eredeti, mivel a' romlott természet felette idegen ettől, és ha cselékei is valaki ez tiszti, de gyakorta nagy unalommal és lelki rest-séggel. Sokszor nem örömeit hajtáná-meg ember Istennek térdeit Szent Pállal Eph. 3. 14. Csak az is meg-mutattya hogy Isteni munka ez, és nagy kegyelem kívántatik ennek gyakorlására. 3. Tanuld meg, nem csuda hogy a' Sáránis annyi akadályokat csinál az embereknek, s' nevezet szerint azt sugallja az embernek: de hiszem elég ha kamarádban magánosan, vagy a' Templomban közönséges helyen könyörgesz. 4. Valamely Országokban a' ház népbeli Isteni tisztelet erejében gyakoroltatic, tanuld-meg; hogy a' Religio-azokban virágzik leg-inkább; ellenben valaholott el-mulat-

mulattatic, a' nagy temérdek profanitas sentségtelen-ség lábra kapott, mint ebben a' mi nyomorult Hazánk-ban. 5. Tanuld-meg, hogy ha a' ház-népbeli Isteni tisztelet erejében meg volna a' ház-népek között, akár mi nagy jora könnyebben reá vehetnők az embereket; de ennek nem létele miatt olyanok az emberek, mint a' silaj tulok. 6. Nem utolsó tiszti volna hát a' Lelki Pástoroknak, hogy mindenütt Ecclesiájakban ezt a' sokatlan de idvességes kegyesség gyakorlást az Isten népének commendálnak és tehersegek szerint fell állatnák. Ugy remenlhetnők az egy-házi boldogulatnak jó fikert, ha a' ház-népek között zengene az Istennek ditéreti.

KERDES.

Elégge meg győződtem volna ez dolognak szükségessége épületes és gyönyörűséges voltáról, de a' dolognac Mőgyáról ilyen Kérdést támasztoc: Mi-képpen kellene a' ház-népbeli könyörgést úgy gyakorlani, hogy az kinek kinek a' ház-népben lelki hasznára lehetne?

Fel. 1. Vadnac némelly Regulák, mellyek nézic a' cselédes gazdát, ki a' többinek Istenhez fája gyantát vagon. 2. Vadnac olyan Igazgatásoc, mellyek nézic a' ház-népben lévő személyeket. 3. Vadnac olyan közönséges Regulák, mellyek egy aránt néznek mind a' cselédes gazdára, mind a' ház-népre.

Cselédes gazdára nézendő Igazgatásoc.

1. Igazgatás, A' ház-népnek feje a' Gazda éllyen authoritásával az ő háza-népének igazgatásában, és parantsolljon mindennek az ő háza-népe közt, hogy jelenyék-meg a' ház-népbeli Isteni tiszteleten: holott I-

Isten és a' természet tette ötöt a' többinek-is fejévé. Meg lássa azt-is, hogy az Ő házából a' bünt ki tisztítá, és ne találtaflanac az Ő erebbe alatt hamis esküvőc, résegek, és nyilván valo bűnben élőc. Ekképpen Jácob meg tisztítá az Ő házat, mikor Istent akarná tisztelni. Ter. 35. 1. 2. 3. *Kelly fell Jácob meny fell Bételben, és csinálly Oltárt ott Istennek, akkor monda Jácob az Ő háza népének: vésétek ki az idegen isteneket, közzületek, és tisztítsátok meg magatokat, és ruháitokat, Mennyünk fell Bételben, és csinállyunk ott Oltárt az Istennek.* Dávid-is erre czéloz. Solt. 101. 6. 7. A' háznépnek meg jobbitása igen jó eszköz a' háznépben valo rendeletlenségek meg akadályozzác a' könyörgést. 1. Pet. 3. 7. Holott Szent Péter olyan igazgatált ad elejekben a' háznépbelieknek, *hogy az Ő imádságok meg ne bántassék, úgy viselleyék magokat egymáshoz.*

2. Igazgatás. *Hogy a' könyörgés a' háznépnek lelki épületire gyakoroltassék, meg kívántatik a' Gazdában, hogy illendő tudománya, és ajándéki legyenek neki az Ő állapottyához, mellyben Isten helybeztette.* A' tudatlanság alkalmatlanná teszi a' Gazdát tisztinek végben vitelére, és a' tudatlan gazda alá valo a' foglászál, avagy a' gyermeknél. Az ilyen háznép hasonlo a' testhez, mellynek vagyon feje, de nintsenek semei. Péter Apostol meg kívánja a' házi gazdáknak, hogy értelmes emberek legyenek. 1. Pet. 3. 7. *Mint illik értelmes emberekhez.*

3. Igazgatás. Ez is szükséges, hogy a' cselédes Gazda tanítsa a' Vallásnak fundamentomira a' háznép-

népbelieket, hogy inkább megérthessék a' könyörgésnek materiáját, mellyet Isten eleiben bocsátanak. Mert ha a' Gazdának van annyira valo tudománya, hogy tudja mit kellyen kérni, és miképpen, azonban a' kik véle le terdeplenek az Ő szavainac értelmét nem tudják, miképpen köthetik egyben kéréseket és vállas teteleket, avagy miképpen mondanac Ament arra a' mit nem értenek. Hogy azért nagyobb lelki épülettel lehesse a' könyörgés, elsőben a' fundamentomot le kell tenni. Sid. 6. 1.

4. Igazgatás. A' cselédes gazdának jó formában kell állatni szívet a' könyörgésben, és az Ő indulatinak Isten Lelkével meg kell melegíttetni. Ugyan-is annac könyörgésben valo lelki melegsége egybeket is meg melegíthet. Ha vesik esekben a' háznépbeliek, hogy ugyan fives az Isten előtt valo reménykedés, az Ő hideg indulattyok-is fell gyulad és neki melegfic, külföldben azoké-is hidegen és fagyoson marad. Valamint hogy meg kívántatik a' Tanitoban hogy a' mire akarja indítani a' népet, már az előtt az Ő fives meg indult legyen; ugyan-is a' cselédes gazda merő Tanito az Ő házában:

5. Igazgatás. Késics el házadnépet rövid intés által, viselleyek ugy magokat, mint kik az örökké valo Istennek eleiben mennek. Ne fogj hirtelen és minden késület nélkül az Isteni tisztelethez. Így késítette el Jób az Ő háza népet mikor vélek edgyütt áldozoc Istennek. Jobi 1. 5. *Meg sientelé őket Jób és fel kele idején reggel áldozok mind azoknak számok szerint, így cselekedjék vala Jób sűntelen.* Vallyon hogy

hogy hogy bántotta - meg őket? Adhatotte nekik kegyelmet, holott az Atya adhatna gyermekeknek világi kővér portiókat, de nem adhatna bencséget; adhatna pénzt az erényekben, de nem jóságot a bűvekben? Jób azért mondatic meg bántani az ő gyermekit, a' mennyiben igyekezte őket el kényszeríteni az Isteni tiszteletre. Így vették ez az ő meg bántani. Ki jób. 19. 22. *A' Papok bántellék meg magokat.* 2. Chr. 30. 16. *Es a' Papok, Leviták meg ségyenlők magokat, és meg bántellék magokat.*

6. Igazgatás. Ha nos dolog az is ezen végre, hogy a' cselédes gazda kinek kinek lelki állapotját háza népe közlül tudgya, hogy azoknak állapotjához illendő kéréseket tudgyon Isten eleiben bocsátani. Legyen nevezetes tudománnya azoknak bűnsegei, kétselkedései, félelmi, késérteti, és lelkeknek nyomorúsági felől, ismét az ő bűnokről a' mennyire illendő, és Istennek hozzájoc való kegyelmességiről: mert a' mint hogy nagy lelki hátnára vagyon a' népnek, mikor a' Tanító tudgya az ő nyájának állapotját, hogy a' bérint tanulhasson érettec, prédikalhasson nekik, és könyörögghessen értecc s' velék, a' mint az ő állapotjoc kívánnya; így a' ház népnek nagy hátnára lében, ha az ő magános forloc az Ur eleiben terjesztetik a' könyörgésben.

7. Igazgatás. *Tarts alkalmas órákat az ház népbeli könyörgésre, és végy illendő időt, melyben minnyájan az el vonódástól, és meg háborítástól üressék lehessenek.* Reggel ne hallazd sokára, hogy a' világi alkalmatlanságoc egészen el ne mulattassák. Későre se hadd

se hadd étsaka mikor a' ház nép estig való dolgai miatt el-fáradván alkalmatosabb alunni mint könyörögni: a' késő könyörgések gyakrabban alusékon könyörgések, edgyik edgyüt, másik másutt alusik, és meg lehet az is, hogy maga a' gazda is álom és ébredés között könyörögjön. Ne tölcs el azért, idődet másutt, mikor otthon kellene könyörögned bizonyos rendelt órában.

8. Igazgatás. *Annyi időt tölcs a' könyörgésben, hogy a' kik veled edgyüt könyörögnek, meg illetodgyenek, de feleltetb el ne fárasztassanak a' hosszúas könyörgéssel.* Igen rövid se légy sem pedig unalmas: rövid ne, mert a' bűvet nem könnyen hozhatni jó karban: az indulatokat sem könnyű meg-melegíteni; bűkséginc sokac bűneinc is sokac, bűkség azért, annyi időt tölcsünc el, hogy a' mi bűvünc azoknac, és az Isten kegyelmességinc érzésére juthasson: addig térdedről fell-kelni, míg ezek hihető-képpen meg nem lettek, nem igen sokkal tében többet, mint mikor hozzá fogtál. Ez a' fűtő rövidség, meg-mutattya ez tífedben való kicsiny gyönyörűségedet és arra való gondodat, melly hamar válhassál meg a' könyörgésnek terhétől. Sokan csak másoc bájokat, vagy magoc lelkek-ismeretinc báját akarjác be-dugni az ilyen hamarja könyörgéssel; mind-azáltal a' hosszúas könyörgésekben is lehetne alkalmatlanságok, mellyec a' kegyelem nélkül valóknac, sőt még a' jóknac is terhére vadnac.

Olyan Igazgatásoc, mellyec nézic az edgyüt könyörgő ház népet.

1. Igaz-

1. Igazgatás. *Mennyián jelen kell lenni nekik kezdetiül fogva végéig.* Rendetlenség az, mikor a' szolga, szolgáló akkor jó elő, mikor már fele is meg lett a' könyörgésnek, vagy előbb áll meg el- végeződic, vagy pedig meg háborította a' könyörgést, és félben hagyatta.

2. Igazgatás. *Mikor jelen vagy a' könyörgésben szorgalmazatosan figyelmeztetted, micsoda bűnök vallatnak meg, és micsoda kérések bocsátainak-fell, minemű hálák adattainak Istennek az elvett jokr.* Az ördög azon igyekezik, hogy a' könyörgésben ne légy jelen, mikor jelen vagy; ha jelen vagy testekben, azt akarja, ne légy jelen lelkedben. Nem gyönyörködöd Isten testeknek meg hajtásában mikor fived egygyüvő nem kötöttet a' munkával. Az egygyüvő kötött könyörgésnek egy hájjal és egy fivel kell lenni. Csel.

1. 14. *Egyenlő akarattal könyörögnék vala.* Melly fő így fejeztet ki Rom. 15. 6. *Hogy egy szível és szájjal dicsőítsék az Istent.*

3. Igazgatás. *Nem csak figyelmeztetni kell a' könyörgésre, hanem a' könyörgésnek materiájához a' mennyire meg egygyez az Isten beszédevel, kiváltképpen való afféssz hitel adást kell adni.* Mikor a' szívnek romlottsága meg ismertetit hidd-el igaz az; mikor az ujjá szívletetlen állapot sirattatit, hidd-el hogy az; mikor kegyelemért könyörögnek, melly szükséges az idvességre, és a' melly nélkül el kárhozol, hidd-el bizony igaz ez; mert ha ezeket kéri Istentől a' könyörgő szívmély és te hallod ezeket, de nem hiszed, annac a' könyörgésnek hasznát el vesztet.

4. Igaz-

4. Igazgatás. *Ne csak hidd, hanem személy szerint magadra is szabogassd.* Mikor az eredet szerint való bűn meg vallatik, mondgyad szivedben: *Uram ez az én állapotom, az én szívem meg vesztet és igen utatlatos lett.* Mikor a' szükségec ki-fejeztetted, mondgyad szivedben: *En Uram szinte e' nélkül szívűködöm, én szintén a' Christus hejával vagyok, oh vajha ő nekem adattatné! Szeretet nélkül szívű vagyoc, ho vajha téged szerethetné!*

Olyan igazgatásoc mellyec közöc, mind a' könyörgő gazdával, mind a' könyörgő ház néppel egyetérts' mind.

1. Igazgatás. *Légyen szívetekben az Isten tökéletesének kinek könyörgőök mélységes bé mértése.* Ne jöjjetek Isten eleiben alá való becstelen és illetlen gondolatokkal, hanem gondollyátoc őtet és hidd-ec a' ki előtt térdet hajtatóc olyan szent, bölcs, igaz öröcké való, mindenre elégséges, minden tudó Istennek lenni, hogy ő reá vigyáz minden bűtökre, és szíveteknek minden gondolatira; hogy ezt az Istent meg nem csallhattyátoc, ha magatokat meg csalljátoc is. Ugy kell azért ez tiltatokat gyakorlanotoc, hogy Istennek tetszéc, egyéb- aránt haszontalan minden munkátoc.

2. Igazgatás. *Bocsássatok fel könyörgéseket ehhez a' nagy és dicsőséges Istenhez a' Jépus Christus névébe.* Nincs a' bűnösöknek Istenhez egyéb által való járulóc, hanem a' Közben járó által. Nem soc hasznát vészted annac a' könyörgésnek, melly a' Christus

E

névé-

nevében nincsen. Joseph meg-mondotta az ő Bátor-
tyának, hogy őtet ne lássát, ha az ő kisebbik attyoc fiát
Béjámint magokkal el-nem hozzát Ter. 43. 5. Igy
mi is Istent a' Christus nélkül. Eph. 3. 12. Sid. 7.
25. Col. 3. 17. A' Christus nevében való könyör-
gés pedig nem áll az ő nevénec nyelvünkön való
pufzta forgatásában, hanem annyit téfzen, mint kö-
nyörgeni, ő hozzá való engedelmességből, az ő ere-
jében, az ő dicsőségere, az ő ígéretiben bizván,
meg-nyugodván az ő érdemében, és egyedül ő érette
várván meg halgattatást, és kedveltetést.

3. Igazgatás. Legyen szívetekben valóságos és
igaz érzése bűneiteknek, szükségiteknek, és az Isten ir-
galmasságának. Ekképpen a könyörgésnek min-
denik része, úgy-mint avallás tétel, kérés, és hálá-
adás határozottabban intéztetethetic. Tudgyátoc bű-
nötök az ő belső ártalmas voltában, rutságát a' ma-
ga természetiben, a' mennyiben bűn; tudgyátoc és
é tsétek annac rettenetes következést, annac kü-
lömb külömb féle nemeiben, munkáiban és nehe-
zétéiben. Tegyetec szertszükségeiteknek érzésere
és a mely dolgokért kell könyörgetec azoknac
szükséges voltára. Ha szűkölködötök kegyelem-
nélkül, érezzetec annak szűkít, és hogy an-
nélkül el-kárhoztoc, és a fzerint könyörögjetec.
Könyörögjetec mint olyan személyec, kic el-hittet
hogy el el-kárhoztoc, ha meg nem bentelettek,
és ha meg nem tettec.

4. Igazgatás. Tegyetec valóságossá magatoknak a
láthatatlan dolgokat, el híven azokat szintén úgy
mint

mint ha szemetekkel látnátok. Midőn könyörgeni
kezdetec, nézzetec-be a láthatatlan világban; fon-
tollyatoc a boldogult lelkek állapotját, és ugyan va-
lójában gondollyátoc meg, micsoda forsban vadnac
azok kik már az örökké-valóságra által mentenek,
és innáet vegyetec erősséget buzgotalan szíveteknek
fel indítására; Ismét álljatoc meg és szemlélyetec
meg az szegény el-kárhozott lelkeknek állapotját,
mint ha szemetekkel látnátoc őket, a kénkövel égő
tóban heverni és egni az Isten haragjánac kénköves
tűzében: tegyetec fel mint ha azoknac szörnyű átko-
zódásokat és kietlen ordítatokat s keferű zokogáso-
kat fületekkel hallanátoc, kic így szollanac: Oh
jaj minekünk hogy valaha szűletünk volt, hogy ez gyö-
relemnek helyére kellett jönnöm! Oh bizony gyötrelem-
nek helye: vala nekünk edgyetec könyörgő és halgató i-
dők de mi azt javunkra nem fordítottuk, egyebant ez
rend-kívül való kínokban nem volnánk. Könyörgöt-
tünk, de csak jádztunk az könyörgéssel és csak tréfáld-
tunk Istennel, kit mostan erünk meg emesztő tűznek len-
ni. Oh melly igen meleg ez hely, meleg ez hely!
Valljon nem száné meg Isten minket, nem könyörüle raj-
tunk: volt olly idő úgy gondollyuk vala de csak magunk-
nak bizelkedtünk és meg csaltuk magukat. Oh vajha Iste
edgyetec meg próbálna meg minket bár csak egy avagy két
holnapig! vajha ki bocsátana minket erre a könyörgő
fetre! de az nem lehet s-nem is leszen, el-múlt az idő és
oha többé mi nem könyörgünk. Oh idő miért mulál el
hirtelen! melly sebességre te mozgásid! oh balga-
lag bűnösök, hogy él nem kerülök az örök halált! rette-
mint

netes az kárhozat, érezzük magunk szűgyenével még is rettenetes az kárhozat!

5. Igazgatás. Gondold meg *hogy ez két helyeknek valamelyikében leszel rövid időn.* Mikor az könyörgéshez fogsz tekincs hátad megé, és meglátod hogy az halál fíet utánnad, nyomodban vagy: nézz előre és látod az eget és poklot előtted; magad pedig az dőnck tsak az szilin állasz és ezennel az örömnék vagy banatnac öröкке valóságában lephetz be.

6. Igazgatás. Gondold meg *hogy talám ez leszen utolsó háznépbeli könyörgésed.* nem tudod a' halál melyitket veszi ki a' könyörgésnek ideje elől, a' gazdáté a' gazdaasszonyt, a' gyermeket vagy a' szolgát, és mindenik gondolkodhatik így: Talám én leszek az első. könyörögj azért mint ha többé nem könyörögnél. Egy pogány levelet írván barátjánac azt írja: Im irocz teneked barátom, nem tudván hogy az halál el ragadhat engemet, még míg a' penna kezemben van, hát a' keresztényének ne könyörögjenek? holott nem tudgyác, ha a' halál fínten akkor jön el mikor a' könyörgés az fájokban vagy?

7. Igazgatás. *Legy faradhatatlan az könyörgésedben.* Ha gondolatid nyargalodznac, hid össze őket ha tuncyác ebrezd fel őket. Könyörögj edgyút cselegdiddel, ugy mint edgyút kívánszélni azokkal az életgekben, és dicsírni Istent menyben, minnyájakhoz való szerelméért s' irgalmasságáért; könyörögj de ne ároztatnék, ez tífstem gyakorlásában való sívefsegem hidegen és lágy melegen edgyút hogy edgyút ne ege vagy sínefsegem szerint? Vallyon akkor Istent trefás tek az öröкке való lángokba. A' mit szereted lelkedet tarthatnám!

meg

meg lásd hogy az könyörgésnek esupa tsac fokásbul valo gyakorlásat ne tarcs elégnek. Ne nyugodgyal meg a meg cselekedet munkában és hogy tsac savaidat s' né lelkedet öncsed ki az Ur előtt. Az ember igé könnyen bele csifámodhat a' könyörgésben valo lágy melegségbe, melly ánac fíntén az sívét és erejét meg emésti és azáltal valo háfnót meg akadályozza. Midőn háznépget könyörögni össze hívod, tégy ilyen kérdéseket magad eleiben.

1. *Micsoda vagyok én?* Igen nagy bűnös, kárhozatra méltó. Oh hogy könyöröghet az bocsanattért a' porban menendő kárhozattól érdemlő személy!

2. *Hol vagyok én ki előtt terdeplem én le?* nem Isten előtt? ki jól tudgya ha én jádczome vagy ugyan valóságos vagyoc az könyörgésben?

3. *Hol lehetnék én mostan?* Pokolban az ördögök között és az el kárhozott lelkek között; s' nem kelle minden erőmmel könyörögnem azért hogy soha abban az társaságban ne vettesslem?

4. *Hová megyek én?* Az öröкке valóságra. Hol leszek én hamar? az öröкке valóságba; jádczáme hát utamban?

5. *Mi körül forgolodom?* Micsoda most az én dolgom? Lelkemet nezd leg terhefőbb dolgom vagy.

6. *Vallyon ha ez lenne utolsó könyörgésem.* Minckéltötte meg hálnék? térden álva el kellene aludnom,

7. *Vallyon ha az én öröкке való állapotom meg há-* valo szerelméért s' irgalmasságáért; könyörögj de ne ároztatnék, ez tífstem gyakorlásában való sívefsegem hidegen és lágy melegen edgyút hogy edgyút ne ege vagy sínefsegem szerint? Vallyon akkor Istent trefás tek az öröкке való lángokba. A' mit szereted lelkedet tarthatnám!

E 3

8. Vallyon

8. Vallyon ha Isten azt mondaná nekem, ha velem jaddzol az könyörgésben ugyan abban hirtelen meg beregitlek, meg öllek meg vakitlak, sikettré teslek és meg németlak? Nem kellene nekem szívemre vigyáznom az könyörgésben?

9. Vallyon ha valami földi királlyal kellene szallanom, vagy ha valami dicsőséges Angyal látnék, nem kellene felelemmel és becsület tétellel be telném holott Isté véghetetlen keppen meg haladgya ezeket.

10. Hát ha mindgyárt szímet kellene Istennek adnom arról hogy könyörgök, és hogyha mindgyárt az ő itilő siki előtt meg kellene jelennem, mi holt terdemről fel kelek? Vallyon akkor la gy melegnek kellene é lennem.

11. Ha azért jöttem Isten eleiben hogy ő vele egyesüljek, hogy bűnöm bocsánatjáért könyörgjek, hogy tessék Istennek és használjak lelkemnek? Vallyon a gondatlan könyörgés helyre visie ezeket?

12. Vallyon ha azok kik en velem edgyút könyörögnek szívemben be tekinthetnének és láthatnák mikenpen vissem végben tisztet? Nem fégyenlenéme loc gondolatimat, és szívemnek halováságot? Hát az Isten semmitiz ezer serte inkább nem indithattyák fel szívemet; hogy nem mint az en felebarátimnac felőlem valo tudomány.

13. A' gondatlan és halovány könyörgés adhaté nekem vigasztalást halálom oráján? Nem ugy kellé most könyörgenem hogy akkor lehessem vigasztalatom.

14. Meg csallamé magamat a' leg nagyob tekintetű dolgokban? Terdeimen csússzake pokolban? a' vagy

avagy most kell könyörgenem, hanem el kel kárhoznom. serkenyfel lelkem, serkenyfel szívem és láfs dolgodhoz.

15. Meg csufolhatomé Istent? Vallyon az biveség nélkül valo könyörgés nem Isten csufolása?

16. Nem kelle nekem többet cselekednem annal a' mit az hypocriták cselekesnek? A' hypocrita pedig nem könyöröghete olyan formán a' mint én gyakran cselekedtem.

17. Vallyon azon Isten a' ki nekem parancsolja hogy könyörögjek, parancsoljaé az is hogy neki adgyam szívemet az könyörgésben? Azt pedig cselekedgyem e levességgel és buzgosággal. engedelmeskedgyemé edgyikbe ő nekis' hát nem az másikban is? a' kisebbikben s' hát nem a' nagyobbikban? ha pedig nem cseleksem, nem Párt itó vagyoké Istenem ellen?

18. Ha a' halovány és rest könyörgés az én lelkem ismértetnek száját mostan bedugja, azt cselekesie az Isten itilő siki előtt is? Nem kelle hát nekem hogy az én lelkem ismértetnek mostan jo tanu bizonyosága légyen én felőlem azon igyekezném?

19. Mi hasznom nekem abban hogy az emberek közt vagy nevem hogy élek, ha az Isten tekinteti előtt holt ember vagyok? Mikor én meg haloc ha másoc akkor azt gondollyac vagy mondgyac, hogy az én lelkem menyországba ment, azonban valósággal pokolban ment? Kissebitie az én gyötrelmimet hogy az emberek dicsirtek engemet az Isten pedig kárhozat?

20. Ugy könyörögjeké hogy a' könyörgés terhemre légyen

úgyen nekem? Az fivelség, eleveneségnélkül való könyörgés, teréh; de az eleven könyörgés gyönyörűsége és nagy édeség vagyon benne.

21. *Vetkeztem én valójában? vallyon az én bűnöm ugyan valójában bűnöké?* Hát én valójában ne könyörögjek? az én könyörgésim ne legyenek valóságos könyörögések? meg áthatnak édgýűt a' valóságos vétkezés és a' mázos könyörgés? vallyon a' mázos könyörgés nem valóságos vétkezése? Serkenyfel oh én lelkem a' te dolgozdra.

22. *Vallyon az én szükségim valóságosoké?* Vallyon valójában nem hiúkölködőme kegyelem nélkül, avagy tsac több nélkül? Hát az én könyörgésim ne legyeneké olly valóságos, mint az én fűségim?

23. *Akarnám én ha Isten engemet tettetés jó tette-ményével elterne?* Hát én elvethetem é Isten tettetés könyörgésével?

24. *Az én kisergetim nem valóságos, erős, és hatalmas kisergeteké?* Ollyanoknak kel hat lenni az én könyörgésimnek is.

25. *Nem vagyoké valóságos és eleven az én világi dolgaiban, nem valójában vifeleme magamat az én boltomban, a' piacon az adásban, az vevésben?* Ne legyeneké hát valóságos az más világra tartozó dolgokban, az én lelkem dolgában?

Igy azért némellyeket é kérdések közül ted melegen a' te fivédre és tedd fel ezeket te magadnac az Isten felelmében, és meg melegétek tégedet a' te hiúdságodban, meg elevenitenek halvánságodban ha Isten ő maga meg borongattya fivédet és maga fe-

buzdit hogy az ház népbeli könyörgést gyakoroljad magadnac és a' tieidnec lelki háfnokra.

2. H A S Z O N. Intés. Intetnec az Ur nevében minden cselédes gazdák gazdaaszonyok és egész háznepek és az ház népbeli könyörgésnek gyakorlására. Meg hallottad annak meg próbáltatását hogy ha a' te tistted, meg értetted anak próbáját miért hiúságos tistted, a' testnec s-vérnec ellenvetési is el hárittattak és Idvetséges igazgatások annac háfnonnal való gyakorlására elődben irattac. Mit mondotoc Uraim? el-tőkelliteke magatokban Joluével az Isten tekinteti előt hogy ennec utánna az ház népbeli könyörgésnec gyakorloi léstec vagy csak ugyan el mulattyátoc? El-vefise me én minden munkámnac gyümölcsét, hijában tanítottame eddig e tudományrul? Semetekben mondom nem les hijában való. mert az áldot Istennek Igéje avagy meg gyez, avagy meg jobbit, avagy kárhörtat titeket. Ugyan is miért jöttünc az Isten Házában? Azért hogy hiúságesslen meg mutogassuc tistreteket, és valójában árra indicsunc hogy engedelmesskedgyetec? Tanullyanake, a' Tanitoc ti érettetec mikor ti ágyatokban alustok és hirdelséke az Isten akarattját a' Gyülekezetben, ti pedig minden tanácsfinkat házatok megé vetetike? Gondolnám hogy talám bölcsőbbec volnátoc lelketec örökké való boldogságért hogy sem külömben cselekednetec. Atyák a' nagy Istenért gondollyátoc meg micsoda állapotban hoztátoc gyermekeiteket e' világra, nem de haragnac fiaie azok, bűnben meg holtac, Isten elléségi, méltatlanoc a' menyortágra, méltoc a' kárhöz-

zatra, s' nem akartoke naponként könyörgeni hogy ebből az állapotbul ki szabaduljanac és idvezüllyenek? Mind edgye tinéktek hogy a' ti gyermekitec vagy el-kárhozzanac vagy idvezüllyenec? Mind edgye tinéktek hogy az áldot dicsősséges Istennel vagy az Őrdöggel edgyűt legyenec? Nem bánnyátoke a' magatoc csontyát véret? hol vadnac a' ti bánnyátozó Atyai indulatotoc? Ha testec meg akarna halni nem könyörgenétéke agyoc félín hogy a' koporsótúl menekednéne meg, mennyivel inkább azok lelkenec a' pokoltul való meg menekedéseért, Ti pedig a' kik jó lelki ísmérettel ez tisteteket gyakoroljátoc mennyetec elő ebben és az Ur legyen veletec. Nem sok idő múlva a' ti könyörgéstekek tőkélletes dicséretté válíc az egékben, tarcsátoc magatokat chez: én és az én házam népe tistellyűc a' Jehovát.

K E R D E S. *Micsoda indito okokkal indittat-hatnának az cselédes gazdák az ház népbeli könyörgés-nek álhataratos gyakorlására?*

I. INDITO OK. *Gondold meg hogy a' melly lelkek házad népe-közöt vadnak igen drágák és halhatatlanok, az alá való falgánac lelke drágáb minden aranynál melly a' te ládádban vagyon, drágáb mindé felye m marhánál melly a' te börtöndban vagyon, sőt e világnac minden kincsenél, Matth. 16. v. 26. Né könyörgenete tehát ezekért a' drága s-halhatatlan lelkekert edgyűt hogy örökké edgyűt éljenec boldogul.*

2. INDITO OK. *Gondold meg hogy azok a' drága és halhatatlan lelkek a' te gond-viselefed alá bizattattak*

zattattak. A' cselédes gazdának bintén ugy bánót keladni az lelkekről mint az Egy-házi falgánac, mikor néked gyermeked születic akkor egy halhatatlan lelket biz Isten reád hogy fel nevellyed ő bánara. Mikor egy falgát fogadcz házadban akkor meg más lelket biz Isten gondviselefedre, kérdésben hívod ezt? tanullyad a' negyedic parancsolatot, és ezt abból igaznac lenni meg-tapaftalod.

3. INDITO OK. *Gondold meg melly kevés időd vagyon ez tistenednek vegben vitelére, teneked és házad népénec csak kevés ideig kell edgyűt élnetec és az halál által egy-másnac el kell valnotoc 1. Ted fel hog' azok közzűi egymeg hallyó, te előtted, ha lelked ísméreti meg nem belyegeztetett nem gyötrődne mikor temető sírjában kífírvén így gondolkodnál: Im hol vitetic egy halott az én házambul kivel soha én edgyűt nem könyörgöttem. Mindennap edgyűt ettem és edgyűt munkalodtam véle soc estendőkig desoha edgyűt nem könyörgöttem, oh talám az ő lelke pokolban ment az én restségem miat! 2. Ted fel magadban te halís meg azoc előt; mert ha ők meg né halnac néked meg kel hálnod s' Őket el kel hagy-nod, gondold-meg micsoda Istentelen könyörgést utálo háznépet hadcz magad után gondviseletlenség miat.*

4. INDITO OK. *Hozzájok való szereteted inditson tegedet a' vélek való könyörgésre, mutatode szeretetedet hozzájoc ebben hogy testekrűl forgalmatosan gondot viselís, hát a' Lelkekrűl nem viselnéle gondot, holot a' Lelcek nemesebb a' testnél?*

F 2.

5. IN-

5. INDITO OK. Gondold meg hogy az ház-
népeknek meg jobbitása szükséges eszköz a' közönseges
reformatiora, és az igaz vallás edgyik Nemzetségről
másikra úgy terjed; A' meg jobbitás kezdődic a' szeme-
llyeken, onnét alá vitetic az Háznépekre, onnét a'
Gyülekezetekre, onnét a' Falura, Városokra és az e-
gész Országra; de hogy hogy lehet a' szemllyeknek és
ház népeknek meg jobbitása nélkül az Városoknak
és Országoknak meg jobbitása?

6. INDITO OK. Ha fel nem állatod az igaz
Isteni Tisztetlet háza népe között annál több bűn leszen
benne és bővelkedő gonofság. Mennyi átkozódás van
foc ház-népekben a hol nincs könyörgés? Ahol I-
stent nem szolgálják, az ördögöt szolgálják ott, ha a'
te házaiban nincs Istennek Töploma, lében a' Sátán-
nac kapolnája. Serkennyetek fel azért tunya cselédes
gazdák, és ért meg őrizzéték.

7. INDITO OK. Hathato eszköz, hogy háza
népe engedelmes és job legyen hozzád, mentül inkább hi-
vad őket az Ur szolgálattára és mentül többet könyör-
gesz velük. Panaszolkodol melly engedetlen gyerme-
kid, cselédid és szolgál vadnac, ki az oka? Te magad
hogy jobban nem tanítottad őket. Olvastam egy
Ifju felől kit midőn akasztani vinnének kíván föl-
az annyával, és fülében sugni, ki el harapja annyánac
fülét ezt kiáltván ellene: Te vagy az én halálomnac
oka, a' te rósz nevelésed miatt jutottam éjajos állapotra.

8. INDITO OK. Ha a' Religiot vallod, azon-
ban háza népe között nem könyörgés vallás tételede nem
egyéb hanem átkozot sinmutatás. Mikor az Isten Né-
pével

pével edgyüt igit halgatez, könyörgés, és láttatol
buzgonac lenni vélek és othon nem könyörgés ez
nem egyeb mintha azt hitetnéd el másokkal hogy
ollyan vagy a minémű nem vagy, hollyon a' te magad
háza te ellened.

9. INDITO OK. Az Istennek segítségül va-
lo hívásának elmulatása az Isten atkát hozza az ház
népekre. Jerem. 20. v. 25. Oncs ki a' te haragodat az
ház népekre kik a' tenevedet segítségül nem hívják. Ez
helyen.

1. A' fenyegetet szemllyek az ház népek,
melly ebben az helyben foc cselédeket foglal bé, kö-
vetkezie innét az átoc a' magános cselédekre is. 2.
Az ő vétek, az Isten nevének segítségül nem hívása.
3. A' dolog, mellyel fenyegettetnek, a' Jehova ha-
ragja avagy busulása, melly nem cseppenkent hullo-
gal az könyörgés nélkül valo ház népekre, hanem
nagy büséggel. Ellenvetés. Lám a' melly ház népek
között nincsen is könyörgés, szintén olly boldogok a' felől
mint a' mellyekben gyakoroltatik. Felelet. Gyakorta
Isten haragú ha mindgyárt nem sujtja és bünteti is
az bűnőt: Az ő haragja függ a' te háza felet és nem
vagy boldog leg nagyobb boldogságodban is.

BEREKESZTES.

Valaki ez iráskánac olvasásához fogé, le ne tedd
addig kezdből mig fontolra végig nem olvasod;
hogy valamiképpen eddig el mulatot tisztednek nem
gyakorlásáért Isten tégedet hirtelen haragjánac eles-
tejséjével ki ne vágjon.

Adgyon az Ur tenéked mindenekben értelmet. Amen.

Egész Ház népnek reggeli buzgo könyörgése.

OH Könyörülő dicsőseges Mennyei edes Atyánc; ki gazdag vagy irgalmasággal minden te fiaihoz és leányaidhoz, valakic igazán segicségül hívna tegedet kerünc tegedet alázatosá, kedveded e' mi reggeli dicséretünket és háláadásunknac Aldozattyát, mellyet kés; sível és áhítatos indulattal viszúnc te elődben, Szerelmes Fiadnac véghetetlő érdemből való bizodalomunkba, öröcké való szerelmednek meg ismérésében és azoknac a' meg becsülhetetlen jó tetteimnek mellyeket ő általa, ő érte és ő véle edgyút ajándékozál minékűnc és minden válofzottidnac ő benne, nagyra való becsülésében. Oh melly drágalátossá mi előttűnc a' te irgalmaságid felől való gondolatinc! Oh melly nagy azoknac summájoc! Kicsoda becsúlhetné meg a' te igédnek drága gyémántját, és a' te kegyelmednek kincseit.

Kicsoda

Kicsoda emelhetné fel gondolatit és kívánságit az Istennek Christus Jébusban való mennyei hivatalánac jutalmánac elvétele, a dicsőségnek rothadatlan Koronájánac, melly minékűnc Mennységben tartat meg nyeresére? Oh Uram töles be minket a te kegyelmeddel, hogy bővelkedgyűnc azért a' nagy jóért való háláadásokkal és dicsőreteckel. Szelesicsd ki a' mi sziveinket a' te szerelmeddel, hogy meg foghassuc valami részben mindē széteckel edgyút a' te véghetetlen irgalmaságodnac és jó-vóltodnac mértékét, mellyet meg mutattál a' Jébus Christushnac dicsőseges orczáján, és bőségesen meg bizonyítottál a' mi nevűnknek, minc előtte még nem vólnánc az életnek könyvében való írása által, és a' mi teremésünkör, mint egy pecsétgyűrűvel meg pecsételén minket a' te képeddel; midőn pedig azt meg mocskoltuc vólna és tellyeséggel mint egy ki vakartuc volna, meg ujítottad azt ujjonnan mi bennűnc és meg váltottál minket, kic eladtuc vala magunkat szolgálja a' bűnnec és az halálnac, né vesze.

vefzendő állatokon, úgy mint aranyon e-
 zúftón; hanem a' te edgyetlen edgy bárá-
 nyodnac a' Jéhus Christusnac meg becsúl-
 hetetlen verén váltottál meg minket, ki az
 ő életét adta a' mi válságunkért és az ő
 szenvedésével s' halálával szerzet miné-
 künk életnek Koronáját, ü néki annak
 okáért te veled és a' te lelkeddel, ki mind
 te irgalmaságodat minékünk meg pecsétli
 és minket is a' tellyes válságnac napjára
 tulajdonitassék a' mi teremtesünknek, vál-
 cságunknac, meg-szenteltetésünknek és
 idvességekünknek egész dicsősége, mert mi-
 ket semmi egyéb gyalázatnál és szégyen-
 vallásnál nem illet, kic irgalmaságodnac
 vétele helyet és szerelmedhez való illen-
 dő magunc vifelese helyet, igazságodat fel-
 ingerlettűc, haragodat felgyújtottuc, Szép-
 nek! Bizonyára az mi szemeinc méltán
 Lelkedet keferűséggel és boszszúsággal il-
 lettük és a' mi mi rajtunc állot benne az e-
 letnek Urát ujjokban mi magunknac megnei-
 fertuc és az Uj szövetségnek veret-
 lábainc alá tapodtuc. Ollyan az mi el-
 fordult természetűnc és kegyelem nélkü-
 llettűc, hogy mennél jobb vagy
 te mi

re mi hozzánk mi jannál gonofszabbac
 vagyunk te hozzád, mit cselekedhetel vol-
 na többet mi velűnc, a' mellyet nem
 cselekedtél volna? Te minket bű földön
 meg plántáltál, gondviseleseddel be ker-
 tettél; igédnek idején és későn való eső-
 jével meg öntöztél; gyengédeden való és
 alkalmas idöben rajtunc esett nyomo-
 ruságokkal tisztogattál és a' te Atyai jó ked-
 vednek melegítő és világosító sugárit
 szűntelen mi reánk ki-bocsátottad; és mi-
 dőn várnád hogy edes szőlőt teremtenénc
 imé egrest teremtetűnc te számodra. Mi-
 csoda vagy on tehát immár egyéb hátra, ha-
 nem hogy a' te szőlődből gyökereztől ki-
 vágj minket és plántály másokat mi he-
 dő magunkban kic jobb gyümölcsöket teremte-
 ingerlettűc, haragodat felgyújtottuc, Szép-
 nek! Bizonyára az mi szemeinc méltán
 Lelkedet keferűséggel és boszszúsággal il-
 lettük és a' mi mi rajtunc állot benne az e-
 letnek Urát ujjokban mi magunknac megnei-
 fertuc és az Uj szövetségnek veret-
 lábainc alá tapodtuc. Ollyan az mi el-
 fordult természetűnc és kegyelem nélkü-
 llettűc, hogy mennél jobb vagy
 te mi

A' mi te ellened való pártolkodásinc a'
 G fegy-

fegyvert? A' mi jó-cselekedetekben való meddőségűnc a' drágaságot és a' bűnön való pœnitentia tartó sirásnac nem létele a' szárazságot? A' mi felettéb való bujálkodásinc az el-borító ár vizet és a' mi égő gonosz kívánságinc, mennyei tüzet és a' mi lelkűnc Mannájanc meg utál-fa, a' te igédnec ehségét? Mínd-azáltal a' te irgalmad győzedelmeskedic a' te igazságodon és a' mi érdeműnk nec ellenében és minnyájunknac reménsége felett bocsátasz mi reáncátoc helyében áldást, habórúság helyében békefséget, szűkség helyében bőséget, hamu helyet szépséget és vígafságnac olajját a' keserves lélec helyebé. Kicsoda olyan Isten mint te vagy, ki elveszed a' mi álnokságinkat, és a' te örökségednec maradékánac, gonofságát el-halgatod? A' ki nem gondolod meg a' gonoszt mellyet mi cselekszűnc, hanem a' te jóvóltodat, mivel te merő azon jószág vagy. Ez el-mult értzaka, ez előtt való napő cselekedett bűneinkért nagy igazán minket áfettétben ki-vághattál volna és az örök fétecségre ki-verhettél volna: de te Uram el-fe

el-fedezted a' mi bűneinket, és a' te szárnya-idnac árnyékában el-rejtettél minket bá-torságossan, és minket csendes nyugodalommal meg áldottál és örömmel s' vígafsággal meg láttuc, hogy a' magafságbul való Csemete meg látogatott minket. Oh Uram mivel ezec a' te irgalmafságid minden napiac, ne fogyassd őket, hanem inkább mivel szüntelen valóc nevellyed azokert az mi te hozzád való háladatofságunkat. Oh Uram a' miképpen te edgyic áldafra másic áldást raksz, ugy adgy kegyelmet kegyelemre, hogy a' te mindenkoron fen tartó jó-vóltod minket szüntelen jobbakká tégyen. Mivel penig mostan edgy nappal többet adtal életűnkhez, égedgyed hogy mi is azt teneked szentelhefsűc, azt egészfszen a' te szolgálatodban és hivatalunknac szükséges tiszteiben töltvén el; mellyet hogy vígabban vihefsűnc vagben nyisd meg kezeidet, tölcs bé minket mind-azocka jókkal mellyec nélkül szűkölködunc és nyújcs ki karodat hogy minket elfordics minden gonoszoktul mellyektől félűnc. Mindeneknec, felette őriz meg minket

G 2

minket a' fetérsegnec munkáitúl, hogy a'
 mi bûneinc a' nappalt északává ne változ-
 tafsác, minc-utanna a' te jo-voltod az et-
 czakát nappalla. változtatta. Serkents fel
 a' mi lel-einket a' testi bátorságbul, mikép-
 pen testünket az álombul, hogy fel kelhes-
 sünk az halálból és a' Christus világoskod-
 gyéc mi bennünc, hogy járhasfunc tisztel-
 ségeffen, igazán és okossan, mint illic vi-
 lágozságnac fiaihoz. Öltöztets fel minket
 à Jêsus Christusnac lelki menyegzői ruhá-
 jában és fedez bé minket à te Fiadnac igaf-
 ságánac köntöfevel, hogy mezeitelen ne
 járjunc à világozságban és meg ne f;egye-
 nüllyünc. A' mikeppen à napnac világos-
 sága fenlic mi előttünc, ugy engedgyed
 hogy à mi világozságunc fénlyéc az embe-
 rec előtt, hogy lássác à mi jo cselekedetin-
 ket és ditsöitsenec tegedet mi Mennyei
 Atyánkat. Mivel penig Uram te vagy à
 világozság, ki meg világosítas; minden ez
 világra jövő embert; bocsásd ki jó kedved-
 nec sugárit k rünc tegedet à te egés; Anya-
 f;ententegyhazadra; terjes; sed Evangeli-
 omodot f;éles e' világon és az igénec hir-
 detése által naponként f;ámláld hozzá azo-
 kat

kat àz Anyaf;entegyházhoz à kic idvezü-
 lendöc, mondgyad az Es;aknac ad meg és
 à Délnc ad vis;sa az en Fiaimat és hova
 hamarabb tellyesics be à te válas;tottidnac
 f;ámat és ekképpen jövel Uram Jêsus jövel
 hamar. Nevezet s;erint könyörgünc Fel-
 ségednec edes hazánkban régtül fogván
 meg - nyomorittatott, Anyaf;enregyhá-
 zadnac boldog és virágzó állapotjáért.
 Szünnyenec meg már à Ráchel köny-hul-
 latási, nesirassá többé vérben zabált fegyver
 miatt meg öletet fiait, A' bujdosó békes-
 ség esirgalmasság jöjjenec haza, és az uczá-
 kon egy - mást ápolgassác, Koronázd meg
 kegyelmes Fejedelmünket, Fejedelmi Mélt-
 oságos hivatalyához illendö menneiei a-
 jándékokkal; erőfics meg az ő székít, hogy
 ő is à te országotat elő mozdithassá. Ald
 meg kegyelmes Af;sonyunkat, hogy lehess-
 sen à te Anyaf;entegyházadnac nevelö
 Dajkája. Ald meg à nagy reménségü Vá-
 lasztott Fejedelmi csemetét és azt az egés;
 házat; Ald meg mind à két hazában az
 igaz Vallást s;eretö s' vallo Uri és Nemes
 rendeket, hogy à te dicsöfségedet óltal-
 maz-

mazhafsác és Evangéliomodat fen tarthas-
 sác. Ald meg az Egyházi szolgákat hogy a
 te házadat magoc meg emésztéséig épít-
 hefsé, és a te nyájadat szorgalmatosán le-
 gelterhefsé. Ald meg az igazságnac fíek-
 ben ülő Elöl-járókat, Birákat, és az egés;
 Tanács rendet, hogy a te ítéletidet végben
 vihefsé és a te népedet békefésben tart-
 hasác. Ald meg Uram ezt a Magyar Jeru-
 salemet, mellyben tündöklic az Evangéli-
 omrac faklyája, mennyen ki ebből a Sion-
 búl a Törvénnec és az Evangéliomnac fo-
 lyamattya minden felé, foci el epedet szö-
 jú lelke nec meg hivesítésére, Ald meg
 Uram a Tudománnac fíekét, a Vetemé-
 nyes Kertet, mellyben az Páloc plántal-
 nac, az Apollóc öntöz nec, de egyedül
 Felséged adhattya a gyenge csemeték nec
 nevelkedését. Végezetre áld meg Uram
 a te egés; népedet, hogy engedhefsen a te E-
 vangéliomodnac, és fíelefsé ki a Jépus
 Christusnac lelki orfágát. Adgy miné-
 kúnc olyan kegyelmet ez mái napon, hogy
 tanulhassú és követhessú azokat, mellyec
 a mi békefésünkre tartoznac. Adgyad U-
 ram

ram hogy vehessú a kegyelmet és az idves-
 séget mellyel minket kínál; es teremhes-
 sú pœnitentia tartáshoz illendő gyümöl-
 cseit meg jobbúlt életünk nec. Mivel pe-
 nig minden munkánc áldomáod nélkül
 házontalanoc; áldgy meg minket egés; ház
 nepestül és edgyenkent helyűnc és hí vata-
 luncszerint, igazgassad kezeink nec mun-
 káját és szerencsésícsed mi rajtunc: mert
 ha te kegyelmeddel nem vezérlesz minket
 igyekezetünk nec semmi jó elő mente nem
 leszen. Ezeket és ezeken kívül is több ke-
 gyelmességidet, valamellyeket oh édes A-
 tyánc szűksegessék nec ismer sz nekűnc és
 egész Anyaszentegyházadnac, alázatosán
 kérjűc és óhajtozzuc Sz: kezeidböl, be sú-
 málván hibás könyörgésűnk az amaz hiba
 nélkül való tökéletes könyörgéssel, mel-
 lyre maga édes Idvezitőnc tanított min-
 ket, mondván;

Mi Atyánc &c.

Egés

Egész Ház népnek Estvéli Könyörgése.

OH mi Dicsőséges Teremtőnc, örök-
kévalo, véghetetlen és megfoghatatlá
Isten! Kinec orzája meg homályosíttya a
napot, setetcséggel bevonsza a holdat, beár-
nyékozza a csillagokat és a Cherubimok-
nac szemeket ugjan meg-tompíttya, hogy fé-
nyessen ne szemlélhessenec: ki előtt meg
maga a világosság is merő azon setet árnyé-
sőt a setetcség is nem setetcség, hanem
mind a setetcség, mind a világosság egyenlő
te előtted. Kérűnc tégedet világosíts meg
a mi setetes értelműnket, hogy ne tébolyog-
junc a tevelgésnek és tudatlanságnac etza-
kájában, hanem szüntelen járassunc úgy
mint illic világosságnac fiaihoz, a te igas-
ságodnac világában és a te parancsolatid-
nac utaiban. Jollehet pedig a nap meg vő-
ta kívánatos világát a mi testi szemeinktől
de a te orzádnac világa és a te jó kedved-
nek fénves lúgarj szüntelen tündököllyenec
a mi lelkeinkben, még a legtemérdekebb se-
tetcségben is, és az halálnac árnyékában.
Szabadics meg minket oh Világosságnac
Attyá

Attya a' setétségnek hatalmából. Vegy
minket a' te kegyelmes oltalmad alá és pa-
rancsolly Szent Angyalidnac, hogy járja-
nac táborot mi környölöttűnc, hogy bátor-
ságozóká tétetvén minden veszedelmek
és félelmek ellen, te benned csendessen
nyughassunc, kiben vagyón életűnc és
mozgásunc. Miglen penig a' mi testi érzé-
kességinc az álommal meg kötöztetnec,
tarts ébren a' mi lelkeinket, hogy minden-
koron kefék lehessűnc Lämpásunc s' ola-
junc kezűnkben lévén a' Völegény Jesus
Christusnac eleiben menni. Az utolsó
Trombita harfogjon szüntelen a' mi fűle-
inkben, melynek hangja a' szunnyadozáf-
nac és testi bátorságnac lelkét űzze rávul
mi túlűnc. Oh te Izraelnek őrizője, ki soha
nő szunnyattz sem nem aluszol, vigyázz mi
reánk ez éjjel, mert mi a' te kezeidben a-
jánlyuc lelkűnket, testűnket és minde-
nűnket valamellyekkel minket meg áldot-
tál, bizonyosok lévén a' felől hogy valakit
gondviseleked alá méltoztattz fogadni so-
ha az el nem vész. Adgy minékűnc kérűnc
tégedet bátorságos, csendes és kívánatos
H nyugo-

nyugodalmat, melly legyen üres a' világi gondoktól és félelmektől, legyen üres a' nyavalyáktól, veszedelmektől, haszontalan almadozásoktól, fertődésektől és kéferre-
rektől és tegyed azt a' mi lelkünknek oly hasznosá mint a' melly szükséges testünk-
nek, hogy ne csac meg ujittsa és meg erő-
sítse testünket naponként való hivatalos munkainknak végben vitelére, hanem nyugtassa meg a' mi lelkünket ama idve-
séges nyugodalomnak emlékezetivel és fűntelen való várásával, mellyel azoc nyugofnac kik az Urban meg holtac. A
mi alvászunc, juttassa eszünkben minékünk halálunkat, a' mi ágyunc a' mi koporfonkat,
a' mi le fekvésűnc, temetségűnket, a' mi le
vetkezésűnc, testűnc sátoránac le rételét,
a' mi fel kelesűnc, a' mi fel támadásunkat, a'
mi fel öltözésűnc, az Ur Jesus Christusnac
fel öltözését. Miképpen pedig az éttzaka
mindeneket el fedez és el rejt az emberek-
nek szemei elől; úgy a' te irgalmasságod fe-
dezze el a' mi bűneinket, hogy azoc soha
nap fényre ne jöjjenec és sem ez életben
minket meg ne ségyenittsenec, sem pedig
a' jöven-

a' jövendő életben ne kárhoztassanac. Végezetre mint hogy az álomnac természet
az hogy a' külső érzékenségeket meg kö-
tözze és testünknek kapuit be zárja, úgy a'
te kegyelmed zabolázza meg a' mi belső
érzékenségeknek és a' mi lelkünknek min-
den részeit úgy meg erősítse hogy az ör-
dög ne talállyon helyet mellyen mi belenc
jöjjön. Te magad fogd be elménknec se-
meit, hogy hijában valóságot ne nézzene
te magad dugd be fűleinket, hogy bolond-
ságot ne halgassanac, tilts meg lelki szag-
lásunkat, hogy a' halálnac illatját meg ne
illatozza. Vess zárt a' mi szájunknac ajta-
jára és petsételd be sziveinknek rejtek ka-
moráját, hogy semmi ne jöjjön be edgyiken
és semmi ne mennyen ki a' másikon, melly
minket meg fertőzterne. Eképpen védel-
mez minket lelki testi ellenségeinktől ez ét-
tzaka, és valamig ez mi testünknek ferét
tömlőczében lakozunc: mikoron pedig az
halál által minket abból meg szabadítas;
tegy minket részesekké a' te séntidnek di-
tsóságes örökségében, a' Mennyei Jérusá-
lemben, melly nem fűkölködic sem a' nap-

nac, sem az holdnac, sem a csillagoknak
 világossága nélkül, hogy abban világoskod-
 gyanak; mert az Istennek ditsósága meg-
 világosítja azt és a Bárány követke annac. Csele-
 kedgyel irgalmasságot az egész Kereszténységgel és
 névezet szerént azokkal a mi telebarátinkal a kik be-
 tegek, avagy akármi egyéb nyomorúság alatt nyög-
 nek, kiváltképpen pedig a kik akar holott a fent É-
 vangelionnac bizonsága mellett üldözést szenved-
 nek, adgy tűrő szenvedő lelket nékik a keresztnek
 viselésére és szabadulást a mikor és melly uton jobnac
 tettük Isteni bölcseségnek. Minket is Ur Isten
 ne hadgy sohais el feletkezni az utolsó végünktről és
 számításunkról, mellyet akkoron szükséges léfén tén-
 nünk tenéked. A' jó egészségben és szerentségségben
 tégy meg emlékezőkké minket a betegségről és a go-
 nos napról melly utánunk vagyon, hogy azoc tör-
 ről ne eshessenek rajtunc, hanem hogy inkább illen-
 dőkeppen az éhes szűzeként lelkünknek édeséges
 vő legényyenek a Jesus Christushac eljövételire ké-
 sen találtaffunc. Itt pedig oh igen fent és igaz Urunk
 meg vallyuc hogy nints mi bennünk semmi ok, mel-
 lyért te (ki a' bűnt felette igen gyűlöld) meg halgat-
 nád a' bűnösöknek könyörgéseket, hanem egyedül csak
 azért a' ki szenvedett a' bűnért és nem tett bűnt. Minek
 okiért ez te örökké való Fiadnak a' mi Urunk és Idvezi-
 tő Jéhusunknak közben járása által alázatoosan reménke-
 dünk tenéked mind ezekért és több minden kegyelmid-
 ért, mellyeket szükségességeknek aránzasz nekünk, bé re-
 keshetvén hibás imádságunkat amaz fentseges imádkozással,
 melyre Christus Urunk maga tanított minket hogy így szollit-
 sunk meg téged.

Mi Atyánk &c.

